

Hagvísar Seðlabanka Íslands

Yfirlit um þróun efnahagsmála

Seðlabanki Íslands

Mái 2004

Yfirlit efnahagsmála

- Verðbólga jókst í maí, annan mánuðinn í röð. Verðbólgan var nokkuð yfir verðbólgu-markmiði, eða 3,2%. Kjarnaverðbólga er einnig yfir verðbólgu-markmiðinu, eða 2,9%. Hækkun bensínverðs á nokkurn þátt í vaxandi verðbólgu. Eigi að síður er verðbólgan fyrst og fremst vísbending um vaxandi eftirspurnarþenslu, sem birtist ekki síst á húsnæðismarkaði, enda skýrir hækkun húsnæðisverðs töluverðan hluta hækkunarinnar. Síðustu vísbendingar af húsnæðismarkaði benda síður en svo til minnkandi eftirspurnar og í apríl hækkaði íbúðaverð meira en það hefur gert um nokkurra ára skeið. Á landsbyggðinni er íbúðaverð einnig farið að hækka á ný. Almennt vöruverðlag hefur einnig verið á uppleið undanfarna mánuði eftir hjöðnun á síðastliðnu ári.
- Veltu- og innflutningstölur benda sem fyrr til álíka mikils vaxtar einkaneyslu og undanfarna mánuði. Velta í verslun og ýmsum þjónustugreinum virðist í sérstaklega miklum vexti ásamt byggingariðnaði. Innflutningur neyslu- og fjárfestingarvöru var svipaður á fyrsta fjórðungi ársins og í fyrra. Væntingavísitala Gallup lækkaði aftur á móti í apríl og maí eftir að hafa náð næsthæsta gildi sínu frá upphafi í mars.
- Seðlabankinn hækkaði stýrivexti hinn 11. maí síðastliðinn, nokkru áður en tölur um aukna verðbólgu komu fram. Þrátt fyrir það hafa raunstýrivextir heldur lækkað, enda verðbólguvæntingar á uppleið. Gengi krónunnar hefur einnig verið heldur veikara í maí en apríl. Fjármálaleg skilyrði hafa því ekki orðið aðhaldssamari undanfarinn mánuð.

I Verðlagsþróun og verðbólguvæntingar

Verðbólga jókst verulega í maí, annan mánuðinn í röð. Vísitala neysluverðs hækkaði um 0,82% frá fyrra mánuði, en markaðsaðilar höfðu gert ráð fyrir talsvert minni hækkun eða um 0,30% að meðaltali. Tólf mánaða hækkun vísitölnnar fór úr 2,2% í 3,2%. Kjarnavísitala án opinberrar þjónustu hækkaði um 2,9%. Að húsnæðisliðnum undanskildum fór árshækkun vísitölu neysluverðs úr 1,2% í 2,2% á milli mánaða.

Það sem mest áhrif hafði á vísitöluna í maímánuði var hækkun markaðsverðs húsnæðis um 2,3% á milli mánaða. Tólf mánaða hækkun markaðsverðs húsnæðis nam 9,6% sem er mesta hækkun frá janúarmánuði síðastliðnum. Verð á bensíni og olíu hækkaði um 3,3% milli mánaða og 8,5% á tólf mánuðum. Verðlag mat- og drykkjarvöru hækkaði um 0,8% frá fyrri mánuði en var ennþá 1,1% lægra en í janúar. Verðlag dagvöru var enn nokkuð lægra en fyrir ári.

Það sem af er maí hefur verðbólguálag ríkisskuldabréfa farið hækkandi. Verðbólguálag til þriggja ára var að meðaltali 2,7% fyrri hluta maímánaðar, en í apríl var samsvarandi verðbólguálag 2,4%.

II Framleiðsla og eftirspurn

Innlend eftirspurn er sem fyrr í miklum vexti. Virðisaukaskattstengd velta á fyrstu tveimur mánuðum þessa árs jókst um 8,9% að raungildi frá sama tíma í fyrra. Þar af jókst innanlandsvelta um 14%, sem er mesta raunaukning frá árinu 2000. Mestur vöxtur var í heildsölu (16%), þjónustu, hótél- og veitingastarfsemi (28%) og byggingastarfsemi og mannvirkjagerð (27%). Vöxturinn virðist hafa aukist í byrjun þessa árs og var árstíðarleiðrétt velta tæplega 10% meiri fyrstu tvo mánuði ársins en í nóvember og desember sl. og innanlandsvelta rúmlega 10% meiri.

Tölur um dagvöru- og greiðslukortaveltu á fyrsta þriðjungi ársins sýna áframhaldandi vöxt, eða 4,2% og 9,1% að raungildi. Rétt er að ítreka að ekki er um hreina einkaneyslu-

vísbendingu að ræða þar sem greiðslukortanotkun fyrirtækja er ekki aðgreind. Árstíðarleiðrétt kortavelta dróst hins vegar saman um 5,6% milli mars og apríl. Vöxtur greiðslukortaveltu erlendis á fyrsta þriðjungi var til muna meiri en heima fyrir, eða 31% á móti 8% innanlands.

Lækkun væntingavísitölu Gallup tvo mánuði í röð er nokkuð á skjön við aðrar vísbendingar. Mest lækkun var á væntingum til sex mánaða, en mat á núverandi ástandi versnaði einnig. Mest dró úr bjartsýni hjá háskólamenntuðu fólki. Ekki er auðvelt að skýra þessar breytingar, en hugsanlegt er að væntingar hafi einfaldlega risið hærra en efni stóðu til eða að þessar hreyfingar tengist að einhverju leyti pólitískum átökum að undanförmu. Samsvarandi dýfa varð í desember sl. þegar einnig urðu harðar deilur á Alþingi.

Skráð fyrirtæki eru að skila inn afkomutölum vegna fyrsta ársfjórðungs um þessar mundir. Velta þeirra fyrirtækja sem þegar hafa skilað uppgjörum hefur verið umtalsvert meiri en á sama tíma í fyrra, en afkoman er mjög svipuð.

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

Jöfnuður í vöruviðskiptum er jafnan fremur hagstæður á fyrsta fjórðungi ársins. Fyrstu þrjú mánuði ársins 2004 stóðu vöruviðskipti við útlönd nánast á sléttu, en á sama tímabili í fyrra voru vöruskiptin við útlönd hagstæð um 6,4 milljarða, ef miðað er við sama gengi. Vöruútflutningur styrktist aftur í marsmánuði eftir smávægilegan samdrátt mánuðinn á undan. Á fyrsta fjórðungi ársins var útflutningur 7% meiri að magni en fyrir ári. Vöruinnflutningur jókst um 18% að magni. Vöxtur innfluttrar neysluvöru var svipaður og í fyrra, eða tæplega 15%. Vöxtur innfluttrar fjárfestingarvöru, að skipum og flugvélum frátöldum, var einnig á svipuðum nótum, eða 37%.

Botnfiskaflinn í apríl var álíka mikill og fyrir ári en uppsjávarafllinn nokkru minni. Á fyrsta þriðjungi ársins jókst botnfiskafli um 10%, þar af var þorskafla um 15% meiri. Afli uppsjávarfiska dróst hins vegar saman um næstum 100 þúsund tonn. Verð sjávarafurða í erlendri mynt á fyrsta fjórðungi þessa árs var rúmlega 6% lægra en fyrir ári.

Bensínverð hefur þar sem af er ári verið u.þ.b. 30% hærra en að meðaltali sl. ár og hráolíuverð 18% hærra. Verðlag hrávöru á heimsmarkaði er enn á uppleið og hefur ekki verið hærra frá árinu 1996. Undanfarna tólf mánuði hefur vísitala matvæla hækkað um næstum fjórðung og vísitala málma um rúmlega 50%. Í heild hefur hrávöruverðlag án eldsneytis hækkað um 30%.

IV Vinnumarkaður og tekjur

Árstíðarleiðrétt atvinnuleysi stóð í stað í mars og apríl eftir samfellda lækkun frá því í ágúst. Enn er mikill vöxtur í fjölda lausra starfa hjá vinnumiðlunum, sem í apríl hafði fjölgað um u.þ.b. 50% frá fyrra ári, og veitingu atvinnuleyfa. Nokkuð hefur þó dregið úr ársvextinum undanfarna mánuði.

V Opinber fjármál

Breytingar hafa verið gerðar á birtingu talna um tekjur og gjöld ríkissjóðs. Upplýsingar sem ríkissjóður birtir eru fátæklegrri en áður og tölur um gjöld ríkissjóðs fyrstu þrjú mánuði ársins eru illsambærilegar við eldri gögn. Gögn um tekjur eru hins vegar sambærilegrri og sýna mikinn vöxt. Aðeins hægði á vexti tekna af innflutningi, en tekjur af virðisaukaskatti, tekjuskatti einstaklinga og tryggingagjöldum jukust um 7-8% að raungildi.

VI Eignamarkaður

Uppsveiflan á fasteignamarkaði heldur áfram. Verðlag íbúðarhúsnaðis á höfuðborgarsvæðinu hækkaði í apríl um 2,5% frá fyrra mánuði, eða 13,4% á tólf mánuðum. Hækkunina má að nokkru leyti rekja til breytinga á markaðsávöxtun húsbrefa, en að

mestu leyti er þó um hækkun á nafnverði að ræða, sem hefur hækkað um 6% undanfarna fjóra mánuði, en staðgreiðsluverð um 8%. Verð hlutabréfa hefur verið tiltölulega stöðugt undanfarnar 8 vikur, eftir mikla hækkun á fyrstu þremur mánum ársins. Hinn 21. maí sl. hafði úrvalsvísitalan hækkað um tæplega 27% frá áramótum. Mest hækkuðu hlutabréf í hlutabréfasjóðum og fjármála-, trygginga- og samgöngufyrirtækjum. Sjávarútvegsfyrirtækin, sem höfðu dregist aftur úr öðrum skráðum fyrirtækjum, hafa verið að rétta úr kútnum undanfarnar vikur og höfðu hlutabréf þeirra hækkað um rúmlega 8% frá ársbyrjun.

VII Fjármálamarkaður

Þrátt fyrir hækkun stýrivaxta um 0,2 prósentur hinn 11. maí hafa raunstýrivextir lækkað, því verðbólguálag hefur hækkað jafnt og þétt frá miðjum apríl. Hinn 21. maí voru raunstýrivextir, metnir með reiknuðu verðbólguálagi til tveggja ára 2,8% en 2,5% miðað við verðbólguálag til þriggja ára. Áhrif vaxtahækkunarinnar birtust strax í því að markaðsvextir hækkuðu yfir allt vaxtarófið. Hækkun ávöxtunarkröfu húsbreifa hefur þó gengið að nokkru leyti til baka. Gengi krónunnar hefur veikst frá aprílmánuði og var það sem af er maí að meðaltali 0,9% lægra gagnvart Bandaríkjadal en í apríl og 0,7 % lægra gagnvart evru.

VIII Alþjóðleg efnahagsmál

Hagvöxtur var vaxandi víða um heim á fyrsta fjórðungi ársins. Í Þýskalandi og Frakklandi reyndist meiri hagvöxtur á fyrsta fjórðungi ársins en vænst var, en vöxtur iðnaðarframleiðslu að undanfögnu hafði þótt benda til lítills vaxtar. Vöxturinn er þó enn sem komið er fremur dræmur, eða u.þ.b. sem nemur 1½% frá fyrra ári. Viðhorfsvísitölur fyrir Evrópusambandið benda hins vegar til aukins vaxtar á næstu misserum. Útflutningur frá evrusvæðinu jókst verulega í febrúar og mars. Í Bretlandi ágerist samdráttur iðnaðarframleiðslu þrátt fyrir þokkalegan hagvöxt að öðru leyti. Hagvöxtur var einnig umfram væntingar í Japan, þar sem vaxandi eftirspurn frá Kína og Bandaríkjunum studdi við vöxtinn. Í Bandaríkjunum var hagvöxtur nokkuð í samræmi við væntingar, eða 4% á árs kvarða. Verulegur vöxtur atvinnu í apríl, annan mánuðinn í röð, styður við vöxt einkaneyslu á næstu mánuðum og bendir til þess að stoðir efnahagsbatans séu að styrkjast.

Hækkun olíuverðs hefur leitt til aukinnar verðbólgu um heim allan. Í apríl mældist verðbólga 2% í Evrópusambandinu og 2,3% í Bandaríkjunum. Kjarnaverðbólga hefur einnig aukist töluvert einkum í Bandaríkjunum, þar sem hún mældist 1,8%.

Í Hagvísunum er notast við talnagögn sem tiltæk voru 25. maí 2004.

Yfirlitstafla Hagvísu

I Verðlagsþróun og verðbólguvæntingar ¹	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Breyting (%)			Áhrif á VNV (%)	12 mán. br. fyrir ári (%)
			frá fyrri mánuði	yfir 6 mánuði ²	yfir 12 mánuði		
Vísitala neysluverðs (VNV) (maí 1988=100)	maí '04	233,9	0,8	4,1	3,2	.	2,2
Kjarnavísitala 1 (VNV án búvöru, grænmetis, ávaxta og bensins)	maí '04	132,4	0,7	3,7	3,2	2,8	2,6
Kjarnavísitala 2 (kjarnavísitala 1 án opinberrar þjónustu)	maí '04	132,6	0,6	3,2	2,9	2,3	2,3
Innlendar vörur án búvöru og grænmetis	maí '04	128,8	0,8	0,8	1,5	0,2	-0,3
Búvörur og grænmeti	maí '04	117,7	1,4	0,7	0,8	0,0	-1,8
Innfluttar vörur án áfengis og tóbaks	maí '04	111,4	0,6	2,9	1,6	0,5	-1,4
- mat- og drykkjarvörur	maí '04	120,7	0,4	-2,4	-0,7	0,0	-6,5
- nýr bíll og varahlutir	maí '04	118,4	-0,3	3,1	3,0	0,2	1,2
- bensín	maí '04	130,1	3,3	19,7	8,4	0,3	2,5
- innfluttar vörur aðrar	maí '04	101,7	0,5	0,2	-0,2	0,0	-2,4
Húsnæði	maí '04	178,0	1,7	8,4	8,0	1,5	9,1
Opinber þjónusta	maí '04	135,1	0,7	8,5	6,6	0,5	6,6
Önnur þjónusta	maí '04	139,8	0,5	4,0	2,7	0,6	2,7
Dagvara	maí '04	120,7	0,7	-4,0	-1,1	-0,2	-2,9
Innflutningsgengisvísitala (31. des. 1994=100)	30. apríl '04	104,9	0,2	-3,2	3,3	.	-8,9

Verðbólguvæntingar m.v. verðbólguálag vaxta ³	Nýjasta tímabil	Vænt 12 mán. verðbólga	Breyt. frá síðustu könnun	Vænt 12 m. verðbólga fyrir ári	Vænt verðbólga á ársvarða næstu		Hugmynd um verðb. sl. 12 mán.
					2 ár	3 ár	
Verðbólguvæntingar m.v. verðbólguálag vaxta ³	16. apríl '04	1,8	.	.	2,1	2,5	.
Verðbólguvæntingar fyrirtækja	febrúar '04	2,8	-0,1	.	2,6	.	.
Verðbólguvæntingar almennings	maí '04	3,3	-0,1	3,4	.	.	3,0

1. Grunn tímabil vísitalna: Vísitala neysluverðs: maí 1988; aðrar verðvísitalur undirflokkna: mars 1997=100. 2. Umreiknað til árshraða. 3. Reiknað verðbólguálag til 2 og 3 ára miðað við mismun ávöxtunarkröfu óverðtryggðra ríkisbréfa og verðtryggðra spariskírteina með sama líftíma.

II Framleiðsla og eftirspurn	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi	Breyt. frá f. ári (%)
Landsframleiðsla (ma.kr.)	4. ársfj. '03	211,8	200,8	.	4,9	806,4	4,0
Þjódarútgjöld (ma.kr.)	4. ársfj. '03	223,8	199,5	.	10,2	833,6	8,1
Einkaneysla (ma.kr.)	4. ársfj. '03	119,1	110,3	.	6,4	448,0	6,4
Samneysla (ma.kr.)	4. ársfj. '03	55,3	52,2	.	2,2	212,6	3,0
Fjármunamyndun (ma.kr.)	4. ársfj. '03	49,5	36,8	.	32,7	174,5	19,0
Útflutningur vöru og þjónustu (ma.kr.)	4. ársfj. '03	66,7	72,3	.	-3,9	284,5	-0,7
Innflutningur vöru og þjónustu (ma.kr.)	4. ársfj. '03	-78,6	-71,0	.	10,8	-311,6	9,7
Velta innanlandsgreina skv. virðisaukaskýrslum (ma.kr.) ¹ ..	jan.-febr. '04	137,6	118,0	10,1	14,0	137,6	14,0
Dagvöruvelta (nóv. 2001=100)	apríl '04	116,7	110,7	6,8	5,4	107,4	4,2
Greiðslukortavelta (ma.kr.) ¹	apríl '04	44,8	41,4	-5,6	7,0	175,5	9,0
Velta skráðra fyrirtækja (ma.kr.)	jan.-des. '03	324,0	292,4	.	.	324,0	10,8
Sementssala (þús. tonn)	apríl '04	16,1	9,5	6,1	69,1	51,7	66,7
Nýskráning bifreiða (stk.)	apríl '04	1.384	940	5,9	47,2	4.606	39,1

Skýring: Allar breytingar fjárhæða á milli tímabila eru raunbreytingar. 1. Breytingar eru reiknaðar út frá árstíðarleiðrétum tölum.

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi	Breyt. frá f. ári (%)
Verðlag sjávarafurða í erlendum gjaldmiðli (jan. 1999 = 100)	mars '04	92,5	99,0	-2,8	-6,6	94,2	-6,2
Verðlag áls á heimsmarkaði (\$/tonn)	maí '04	1.631	1.398	-5,7	16,7	1.662	20,0
Verð olíu á heimsmarkaði (\$/fat)	maí '04	38,8	25,8	10,4	50,3	34,0	17,2
Botnfiskafli (þús. tonn)	apríl '04	47,7	48,3	-26,8	-1,2	186,0	10,1
Uppsjávarafli (þús. tonn)	apríl '04	30,0	21,5	-84,7	39,7	528,8	-15,3
Vöruútflutningur (án skipa og flugvéla, ma.kr.) ¹	mars '04	19,9	16,6	38,4	19,5	50,8	5,8
- sjávarafurðir (ma.kr.) ¹	mars '04	12,7	11,2	35,6	12,3	30,8	4,8
- ál (ma.kr.) ¹	mars '04	3,6	2,9	59,6	22,4	8,4	-13,7
- aðrar iðnaðarvörur (ma.kr.) ¹	mars '04	3,2	1,9	42,4	68,9	10,1	35,0
Vöruinnflutningur (án skipa og flugvéla, ma.kr.) ¹	mars '04	20,2	15,6	41,2	29,5	50,8	25,0
Vöruskiptajöfnuður (án skipa og flugvéla, ma.kr.) ¹	mars '04	-0,3	1,1	.	.	0,0	.
Útflutningur þjónustu (ma.kr.) ¹	4. ársfj. '03	21,2	23,5	-39,6	-7,3	80,3	5,6
Innflutningur þjónustu (ma.kr.) ¹	4. ársfj. '03	27,9	24,6	-13,5	16,5	85,7	16,3
Raugengi m.v. verðlag (1980=100)	1. ársfj. '04	96,6	94,3	3,8	2,4	96,6	2,4

1. Breytingar á vöru- og þjónustuviðskiptum við útlönd eru á föstu gengi.

	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá ¹		Frá ársbyrjun ²	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi fyrri ári (%)	Breyt. frá
IV Vinnumarkaður og tekjur							
Fjöldi atvinnulausra.....	apríl '04	4.904	5.509	-87	-605	5.020	-9,2
Hlutfall atvinnulausra, árstíðarleiðrétt (% af mannafla).....	apríl '04	2,9	3,3	0,0	-0,4	2,9	-0,3
Atvinnuleysi skv. vinnumarkaðskönnun (% af mannafla).....	1. ársfj.'04	3,1	3,9	0,2	-0,8	3,1	-0,8
Laus störf á vinnumiðlunum.....	apríl '04	625	448	29,7	39,5	465	77,3
Útgáfa nýrra atvinnuleyfa.....	apríl '04	79	57	-10,2	38,6	372	101,1
Útgáfa atvinnuleyfa alls.....	apríl '04	212	220	-25,1	-3,6	1.119	43,3
Launavísitala (des. 1988=100).....	apríl '04	247,5	238,0	0,3	4,0	246,2	3,6
Kaupmáttur launa m.v. launavísitölu (1990=100).....	apríl '04	133,2	131,0	-0,3	1,8	133,4	1,4

1. Breytingar á fjölda atvinnulausra sýna fjölgun/lækkun; breytingar á hlutfalli atvinnulausra sýna hækkun/lækkun (einingin prósentu); allar breytingar vísitalna og breytingar á útgáfu atvinnuleyfa og fjölda lausra starfa eru hlutfallslegar (%). 2. Meðal mánaðarlegur fjöldi atvinnulausra og lausra starfa það sem af er árinu, meðaltal atvinnuleysishlutfalls en uppsafnaður fjöldi atvinnuleyfa. Breytingar á hlutfalli atvinnulausra sýna hækkun/lækkun (einingin prósentu); allar aðrar breytingar eru hlutfallslegar (%).

	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi f. ári (%)	Breyt. frá
V Opinber fjármál							
Tekjuafgangur ríkissjóðs (ma.kr.).....	mars '04	0,4	2,1	-	-	-0,3	-
Tekjuafgangur ríkissjóðs, hlutfall af tekjum (%).....	mars '04	1,7	8,6	-	-	-0,5	-
Hrein lánsfjárförf (ma.kr.).....	mars '04	4,3	3,1	-	-	3,6	-
Hrein lánsfjárförf (% af tekjum).....	mars '04	18,0	12,8	-	-	5,6	-
Tekjur ríkissjóðs (ma.kr.).....	mars '04	23,7	23,9	-2,1	-3,1	64,6	-7,4
- af virðisaukaskatti (ma.kr.).....	mars '04	6,9	6,2	-2,3	7,3	17,9	9,3
- af staðgreiddum tekjuskatti & tryggingargj. (ma.kr.).....	mars '04	7,5	6,8	-1,4	8,2	21,8	8,3
- af innflutningi og áfengi (ma.kr.).....	mars '04	1,5	1,3	5,1	10,7	4,4	13,1
Útgjöld ríkissjóðs (ma.kr.).....	mars '04	23,3	21,9	-1,6	4,2	65,0	2,6

Skýring: Allar tölur nema í tveimur öftustu dálkum miðast við 4 mánaða meðaltöl, fram til þess mánaðar sem tilgreindur er. Allar breytingar fjárhæða á milli tímabila eru raunbreytingar.

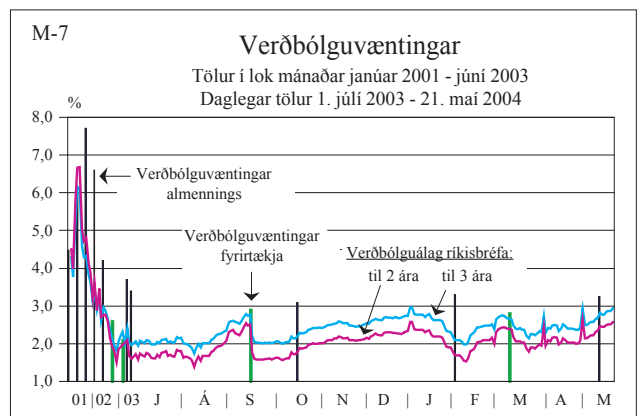
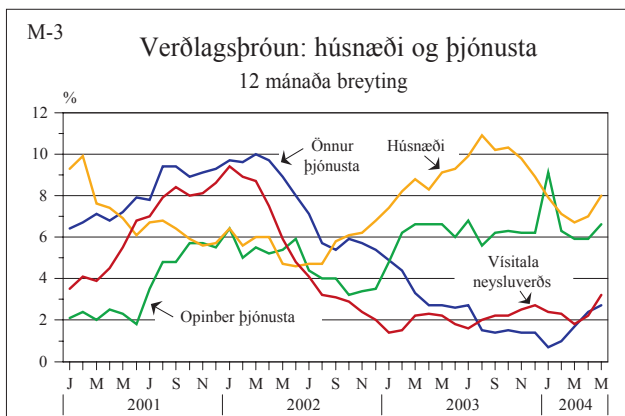
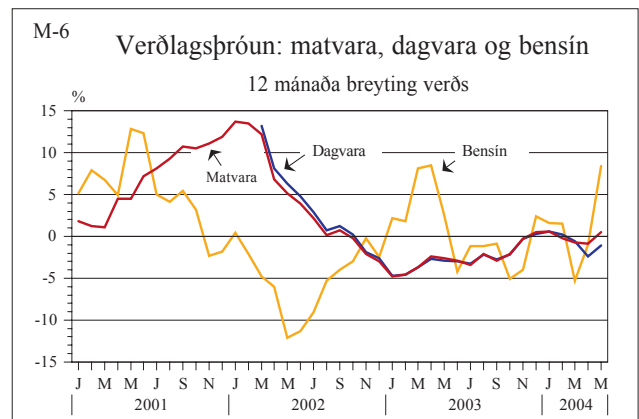
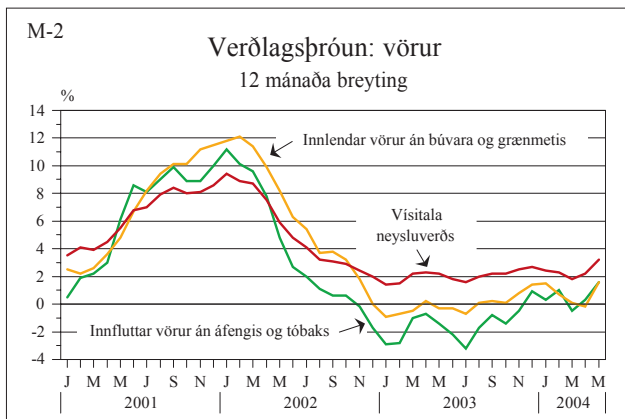
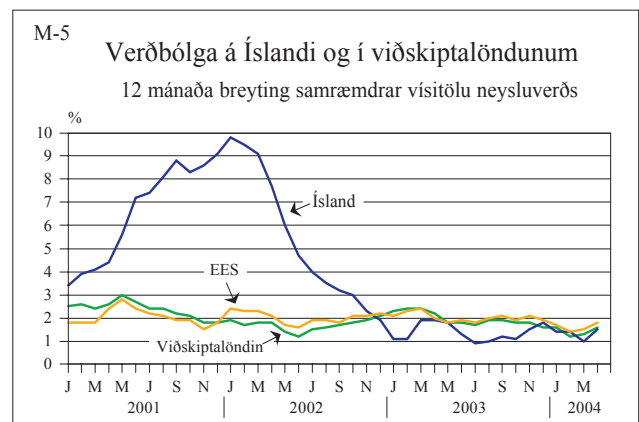
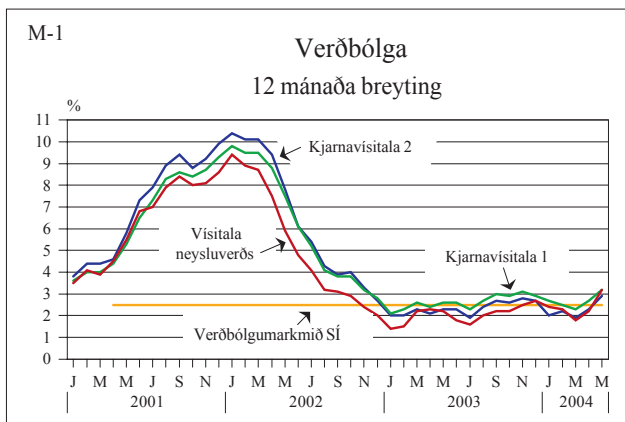
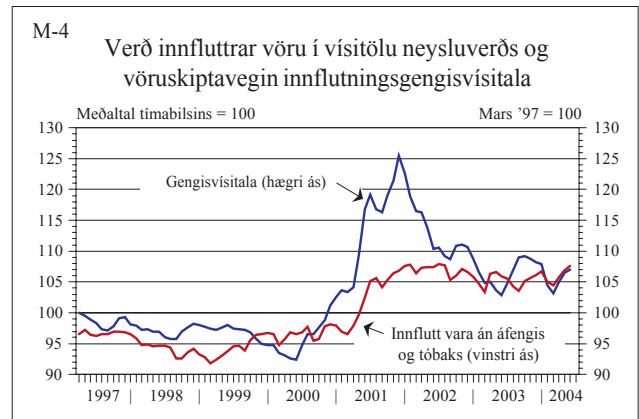
	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Meðal-tal	Breyt. frá f. ári (%)
VI Eignamarkaðir							
Úrvalsvisitala, mánaðarmeðaltal (des. 1997=100).....	apríl '04	2.667,9	1.416,3	5,1	88,4	2.480,5	80,0
Heildarvisitala aðallista, mánaðarmeðaltal (des. 1997=100)....	apríl '04	2.573,9	1.482,6	4,4	73,6	2.406,8	65,8
Velta, mánaðarleg (ma.kr.).....	apríl '04	36,2	23,7	-37,4	53,2	204,5	45,7
Verð íbúða í fjölbýli á höfuðb.svæði (jan. 1999=100).....	apríl '04	174,5	153,4	3,7	13,7	167,9	10,1
Raunverð íbúða alls á höfuðb.svæði (jan. 1996=100).....	apríl '04	143,6	129,3	2,2	11,1	139,3	7,7
Aflahlutdeild (kr./kg.).....	apríl '04	1.080	1.250	-6,9	-13,6	1.163	-5,1

	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Meðal-tal	Breyt. frá fyrri ári (%)
VII Fjármálamarkaðir							
Útlán innlánsstofnana til innlendra aðila (ma.kr.).....	apríl '04	886,6	711,4	0,1	23,5	.	.
að frádrægnum ætfl. gengis- og vísitöluáhrifum ¹ (vísitala) ..	apríl '04	207,2	168,9	-0,1	21,6	.	.
- að raungildi (jan. 2001=100)	apríl '04	124,5	103,1	-0,7	20,7	.	.
Útlán lánakerfisins (ma.kr.).....	desember '03	2.231	1.983	2,9	12,5	.	.
M3 (ma.kr.).....	apríl '04	505,1	416,7	-0,5	21,2	.	.
Stýrivextir Seðlabankans (%).....	21. maí '04	5,5	5,3	0,2	0,2	5,3	-0,1
Peningamarkaðsvextir, 3ja mán (%).....	21. maí '04	5,5	5,3	0,2	0,3	5,3	-0,3
Ríkisvixlavextir, 3ja mán (%) ¹	21. maí '04	5,4	4,6	0,3	0,8	5,2	0,0
Skammtímaraunvextir 3ja mán r.vix m.v. verðb.álag (%) ²	21. maí '04	3,0	2,8	0,1	0,2	3,0	0,3
Ávöxtunarkrafa ríkisbréfa, (4½ ár, fl. RIKB 07 0209) (%) ²	21. maí '04	7,1	6,9	0,3	0,2	7,1	0,0
Ávöxtunarkrafa ríkisbréfa, (11 ár, RIKB 13 0517) (%) ²	21. maí '04	7,4	7,9	0,2	-0,5	7,5	-0,3
Ávöxtunarkrafa húsbréfa til 25 ára (IBH 26 0315) (%) ²	21. maí '04	4,2	4,9	0,0	-0,7	4,5	-0,5
Ávöxtunarkrafa húsbréfa til 40 ára (IBH 41 0315) (%) ²	21. maí '04	4,2	4,8	0,0	-0,6	4,4	-0,5
Ávöxtunarkrafa spariskirteina til 5 ára (RIKS 05 0410) (%) ²	21. maí '04	3,7	4,2	0,0	-0,5	3,8	-0,6
Ávöxtunarkrafa spariskirteina til 15 ára (RIKS 15 1001) (%) ²	21. maí '04	3,8	4,6	0,0	-0,8	4,0	-0,7
Meðalvextir óverðtryggðra útlána banka og sparisjóða (%) ²	21. maí '04	11,3	12,0	0,0	-0,7	11,4	-0,7
Meðalvextir verðtryggðra útlána banka og sparisjóða (%) ²	21. maí '04	8,0	9,2	-0,1	-1,2	8,2	-1,1
Gengisvísitala krónunnar (31. des. 1991=100) ²	21. maí '04	123,7	119,2	0,5	3,8	121,5	-0,1

1. Breytingar milli tímabila eru reiknaðar út frá tölum sem leiðréttar hafa verið fyrir sameiningu reksturs Glitnis og Íslandsbanka í maí 2003. 2. Allar tölur nema í tveimur öftustu dálkum miðast við 4 vikna meðaltöl, til þess dags sem tilgreindur er.

I Verðlagsþróun og verðbólguvæntingar

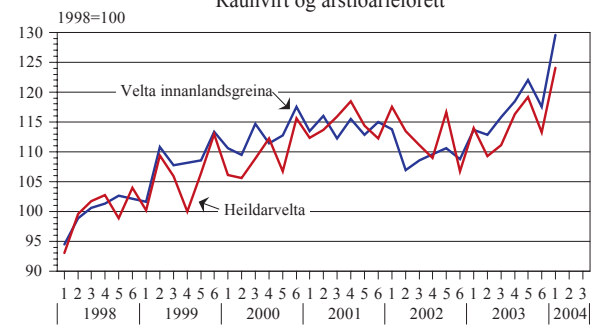
- Vísitala neysluverðs hækkaði um 0,8% í maí.
- Markaðsverð húsnæðis hækkaði um 2,3% (vísitöluáhrif 0,28%).
- Verð á bensíni og olíu hækkaði um 3,3% (vísitöluáhrif 0,13%).
- Verð á mat- og drykkjarvörum hækkaði um 0,8% (vísitöluáhrif 0,11%).
- Áskriftargjöld sjónvarps, útvarps og dagblaða hækkuðu um 5,2% (vísitöluáhrif 0,09%).
- Fyrri hluta máímánaðar var verðbólguálag ríkisskuldabréfa til þriggja ára að meðaltali 2,7% og til fimm ára 3,3%, samanborið við 2,4% og 3,1% í apríl.

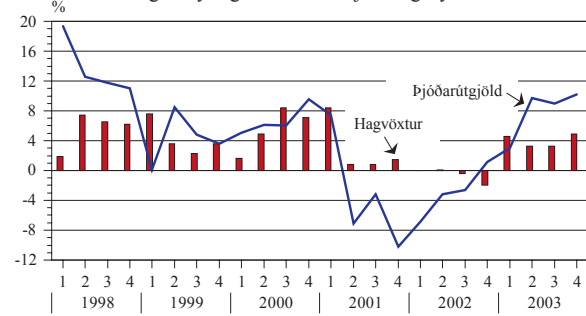
II Framleiðsla og eftirspurn

- Samkvæmt virðisaukaskattsskýrslum var velta á fyrstu 2 mánuðum þessa árs 8,9% meiri en á sama tíma í fyrra, þar af jókst innanlandsvelta um 14%.
- Ársíðarleiðrétt velta fyrstu tvo mánuði ársins var 9,6% meiri en í nóvember og desember og velta innanlands 10,1% meiri.
- Dagvöruvelta á fyrsta ársþriðjungi þessa árs jókst um 4,2% að raungildi.
- Greiðslukortavelta jókst um 9,1% að raungildi á fyrstu 4 mánuðum ársins. Vöxtur erlendis nam 31% en innanlands 8%. Árstíðarleiðrétt greiðslukortavelta dróst saman um 5,6% í apríl.

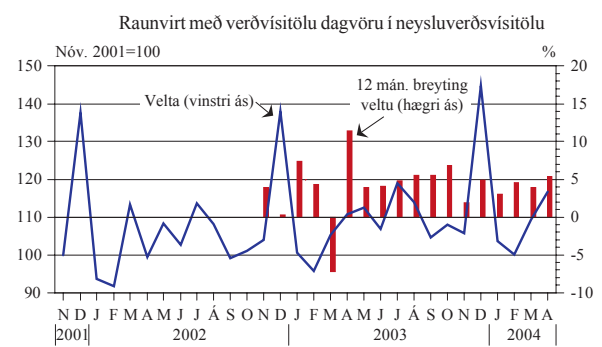
M-11 Velta samkvæmt virðisaukaskattsskýrslum
Raunvirt og árstíðarleiðrétt

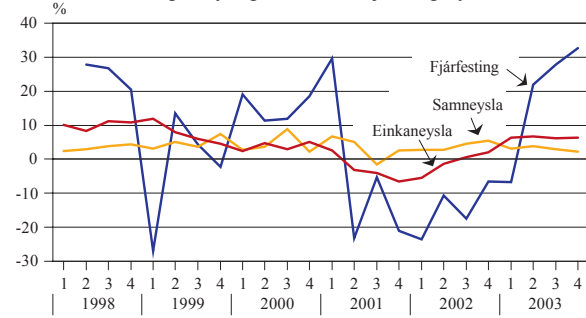
M-8 Ársfjórðungslegur hagvöxtur og þjódarútgjöld
Magnbreyting frá sama ársfjórðungi fyrra árs

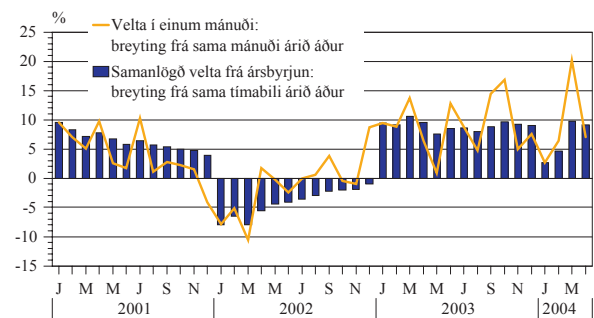
M-12 Dagvöruvelta
Raunvirt með verðvísitölu dagvöru í neysluverðvísitölu

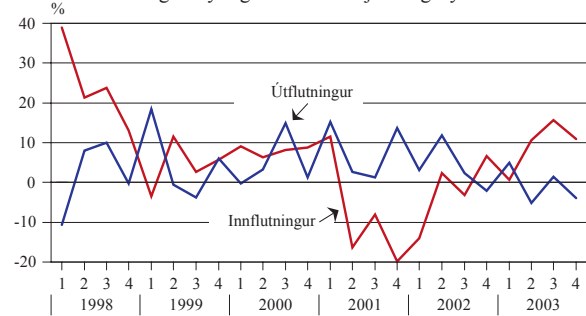
M-9 Ársfjórðungsleg neysla og fjárfesting
Magnbreyting frá sama ársfjórðungi fyrra árs

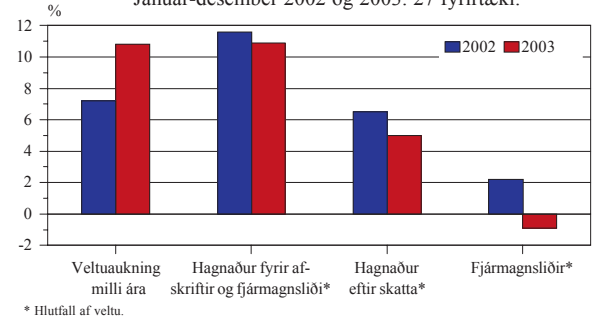
M-13 Greiðslukortavelta
Velta debet- og kreditkorta, staðvirt með VNV og gengisvísitölu

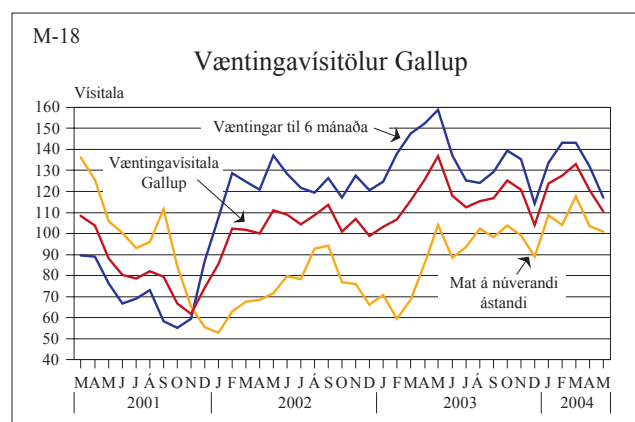
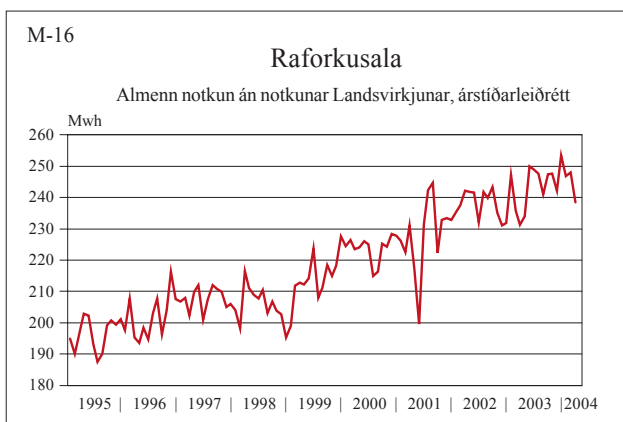
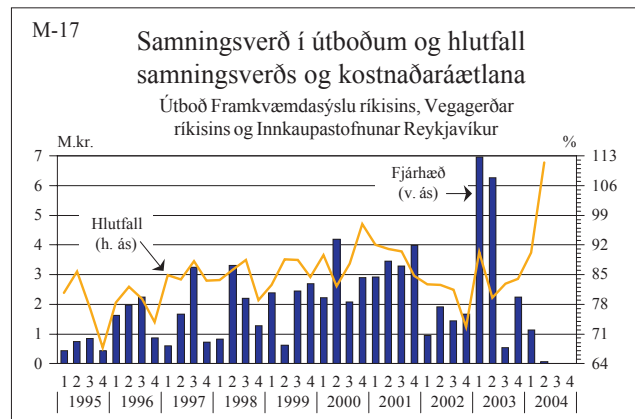
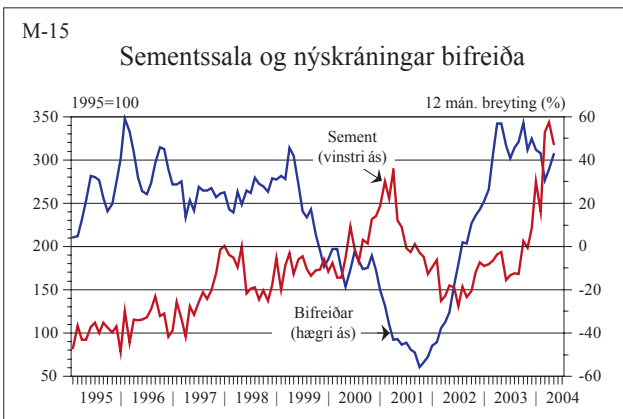
M-10 Ársfjórðungsleg utanríkisviðskipti
Magnbreyting frá sama ársfjórðungi fyrra árs

M-14 Velta og afkoma skráðra atvinnufyrirtækja
Janúar-desember 2002 og 2003. 27 fyrirtæki.

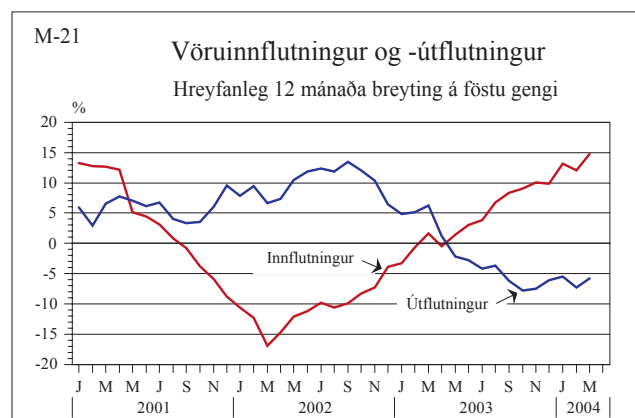
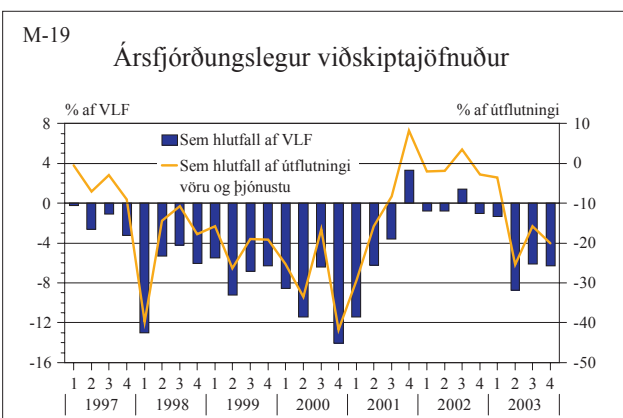
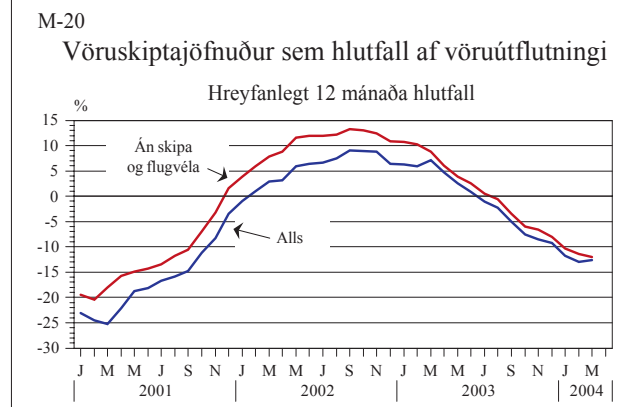

II Framleiðsla og eftirspurn

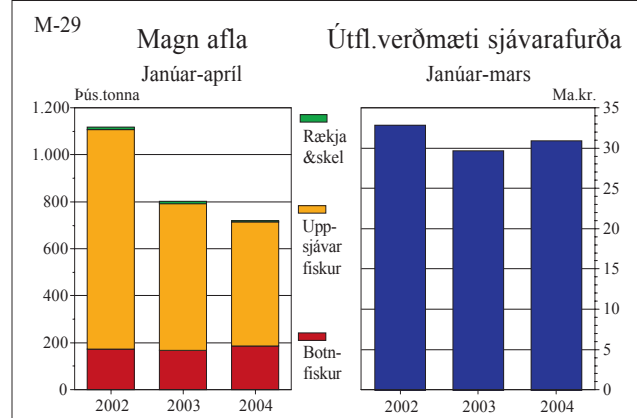
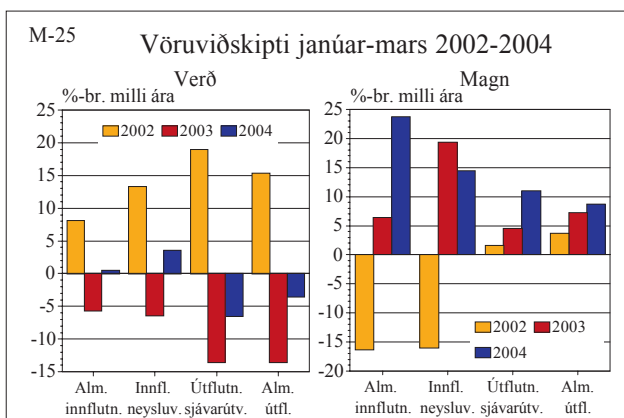
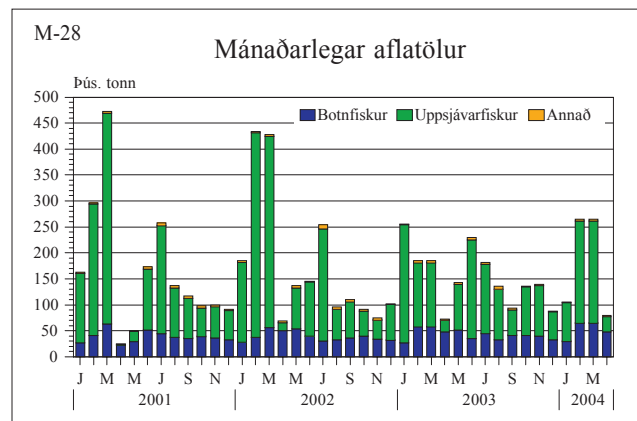
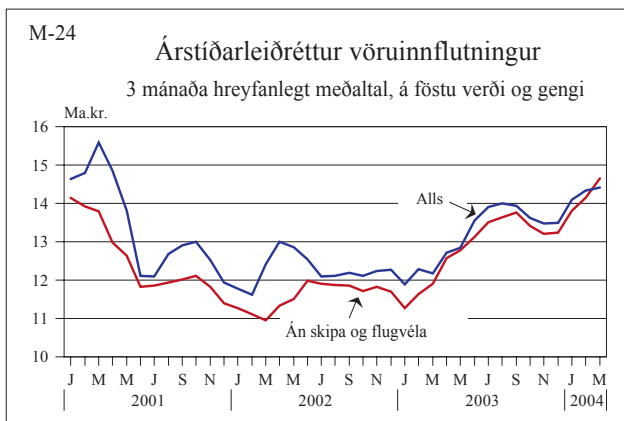
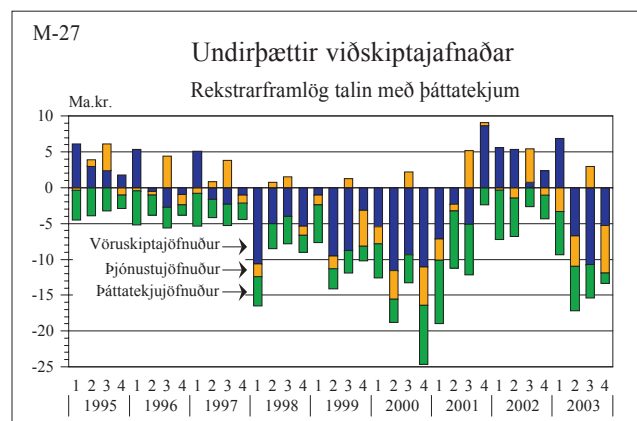
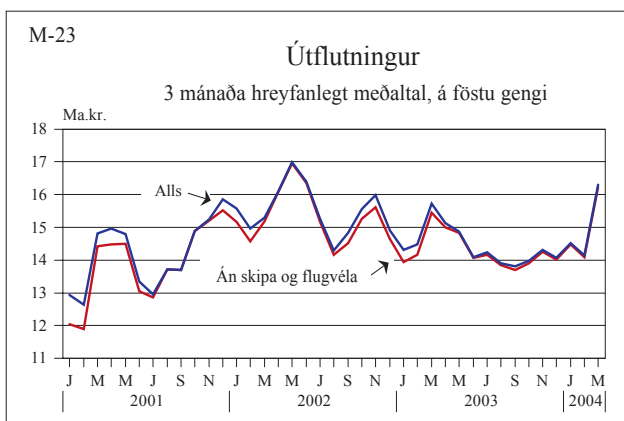
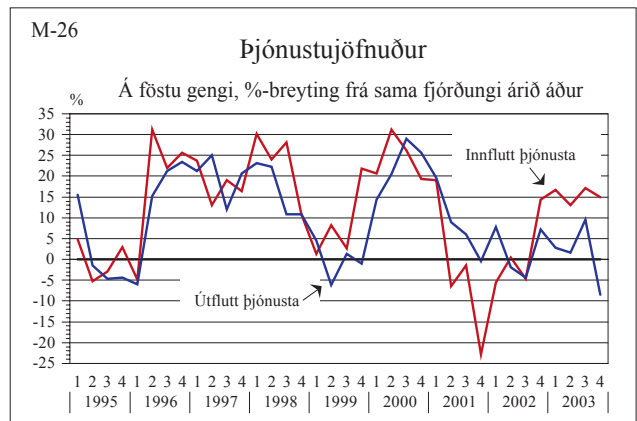
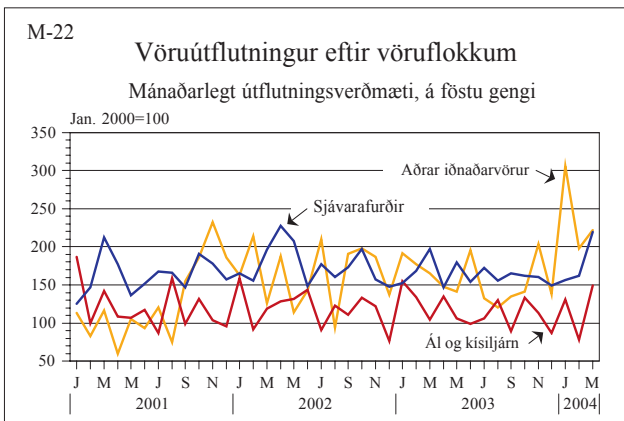

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

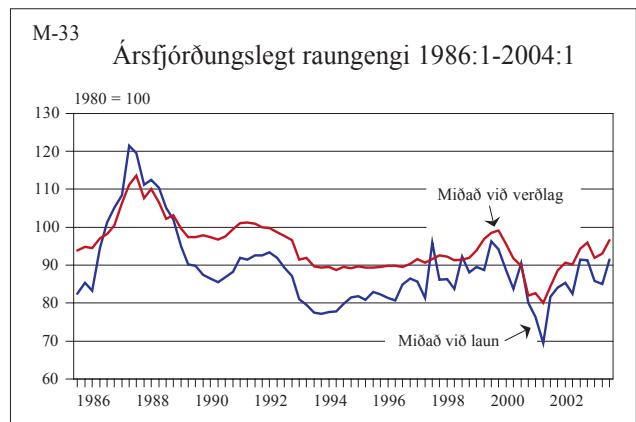
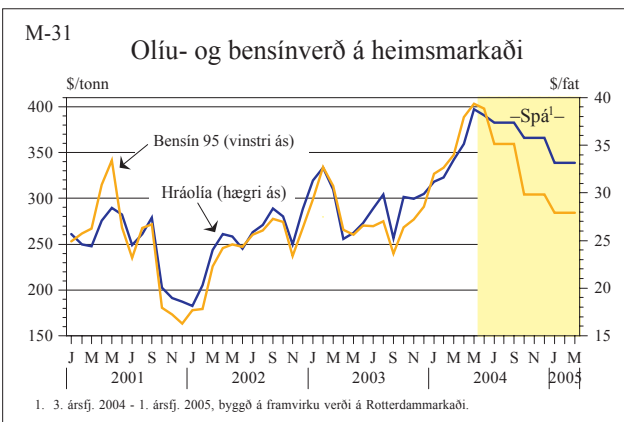
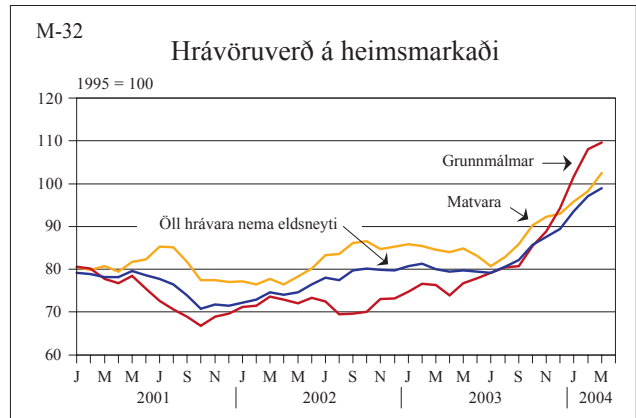
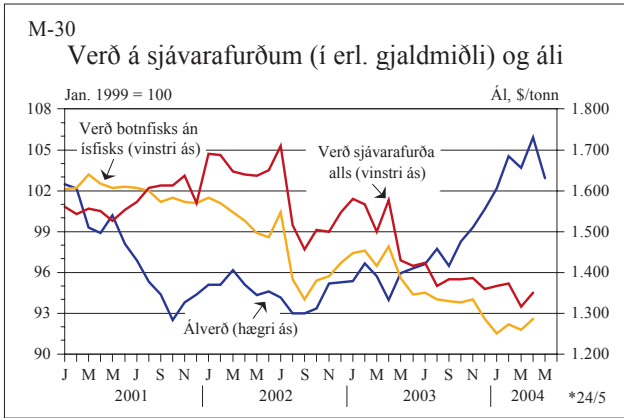
- Í mars var útflutningur á föstu gengi tæplega fimmtungi meira en fyrir ári. Útflutningur sjávarafurða jókst um tæplega 5%, iðnaðarvara um 7% og útflutningur lyfja- og lækningavara um tvo þriðju.
- Vöruinnflutningur í mars var á föstu gengi 17,4% meiri en á sama tíma í fyrra. Mestur vöxtur var í innflutningi hrá- og rekstrarvöru og fjárfestingavöru utan flutnings-tækja og fólksbifreiða.

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

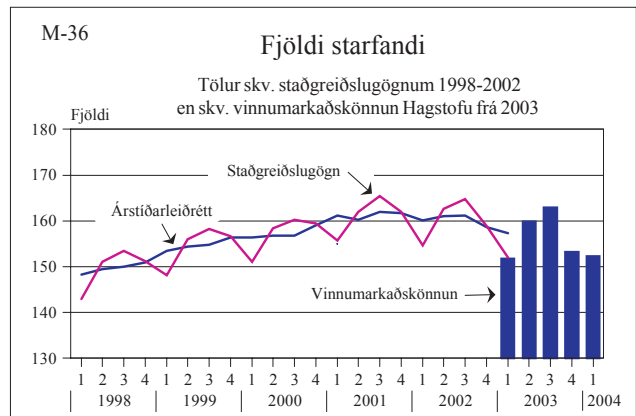
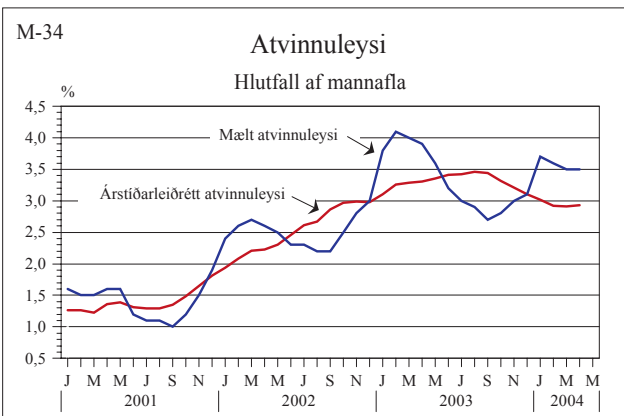
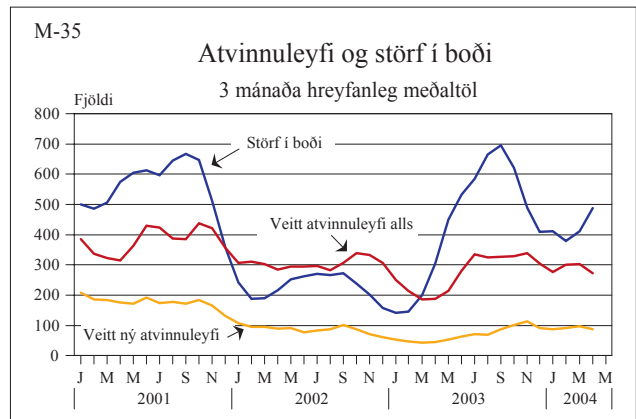

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

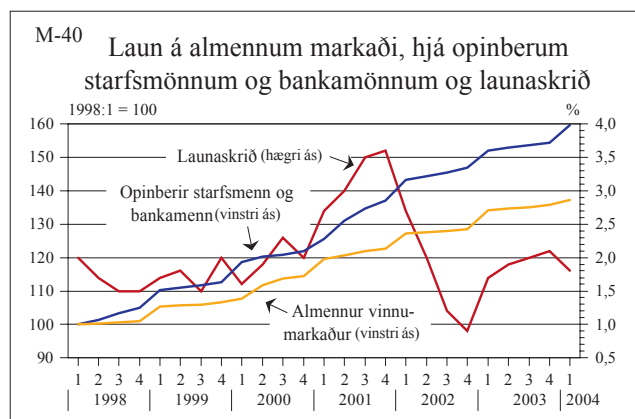
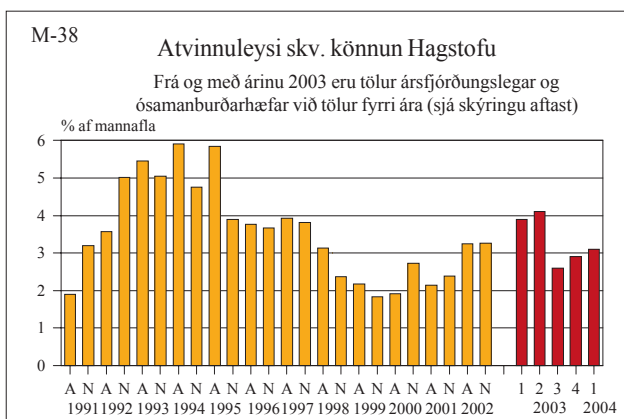
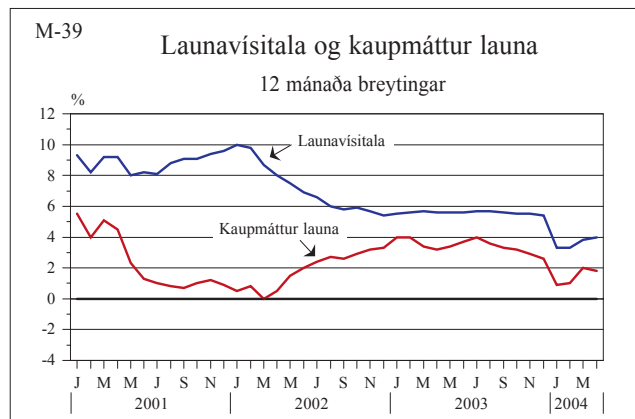
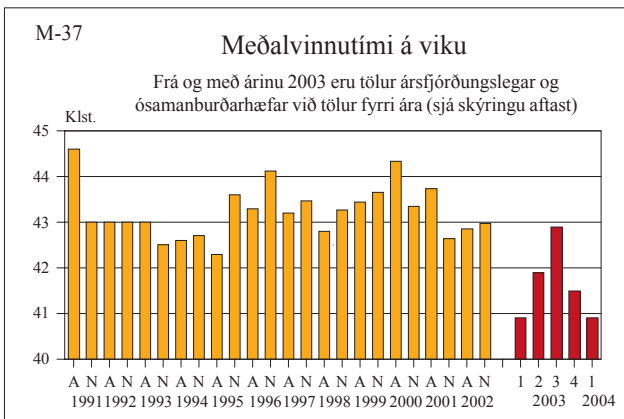

IV Vinnumarkaður og tekjur

- Í apríl var skráð atvinnuleysi óbreytt frá mars, eða 3,5%. Árstíðarleiðrétt atvinnuleysi var einnig óbreytt, 2,9%.
- Lausum störfum hjá vinnumiðlunum fjölgaði um þriðjung frá fyrra ári og voru 625 í lok apríl.
- Launavísitala Hagstofunnar hækkaði um 0,3 % milli mars og apríl og var 4% hærri í apríl en í sama mánuði í fyrra.

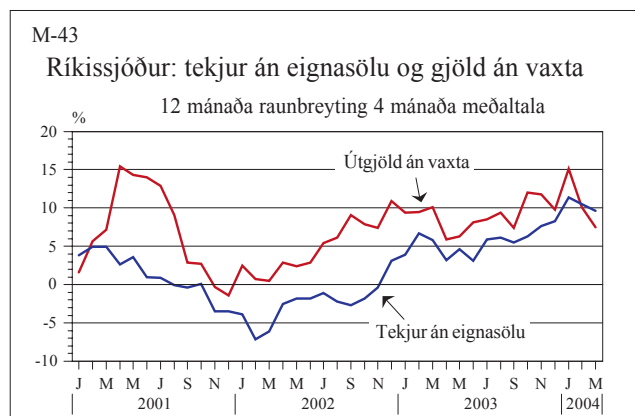
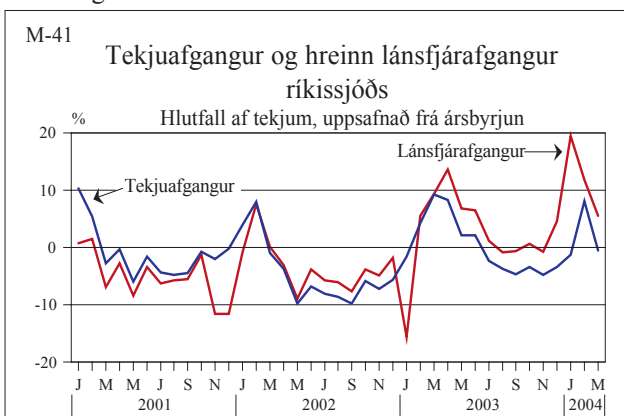
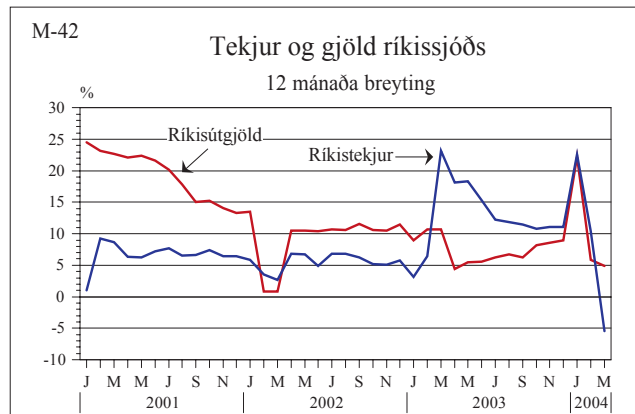

IV Vinnumarkaður og tekjur

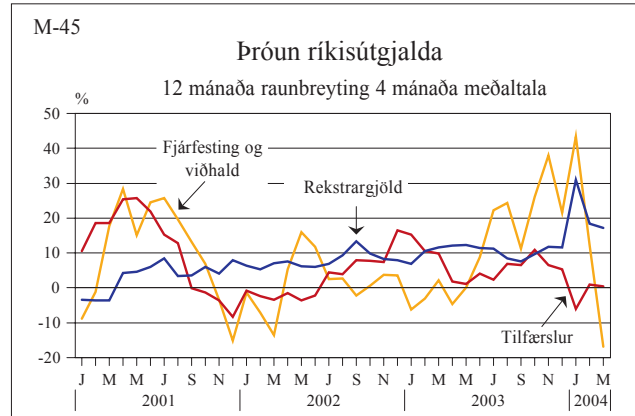
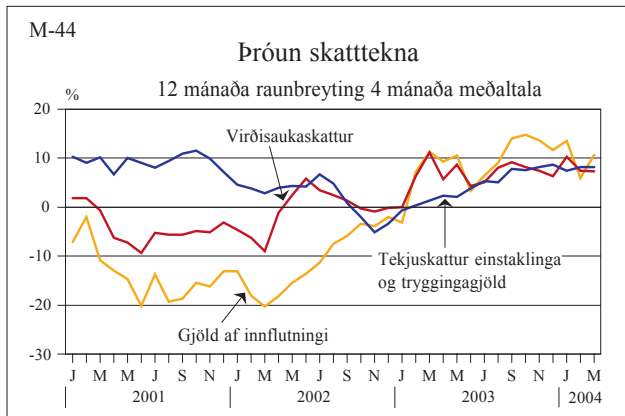

V Opinber fjármál

- Tölur um gjöld ríkissjóðs eru illsambærilegar við eldri gögn. Nýju tölurnar tilgreina u.þ.b. áfallnar gjaldaskuldbindingar, en þær eldri hvenær gjöldin voru greidd.
- Breytingin veldur meðal annars 4 ma.kr. hnykk um áramótin vegna eftirgreiddra launa, áfallinna en ógreiddra um mánaðamót. Nýjar talnaraðir í gjaldamynd 45 eru því ekki samanburðarhæfar við fyrri tímabil.
- Tekjur eru sambærilegrar á milli ára. Aðeins hægði á tekjum af innflutningi, en virðisaukaskattur, tekjuskattar einstaklinga og tryggingagjöld jukust um 7-8% að raungildi.

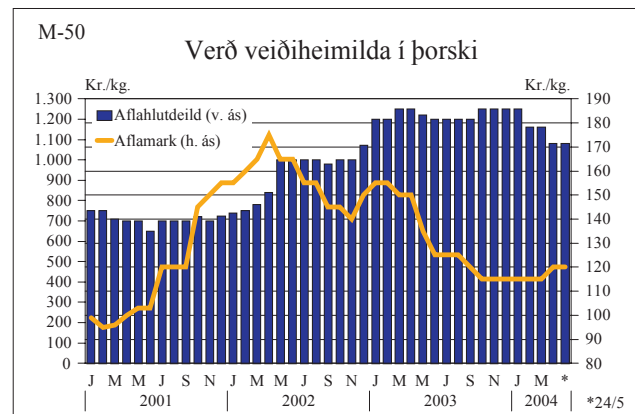
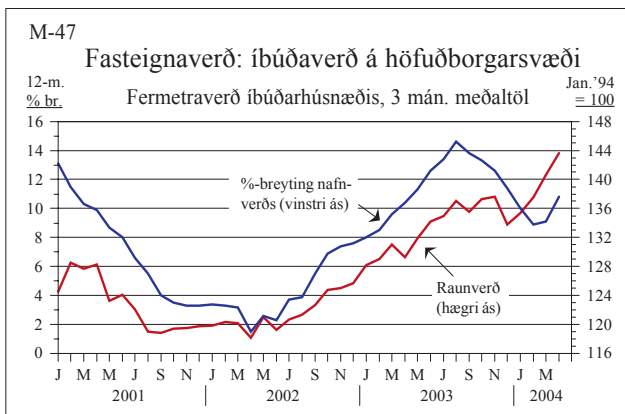
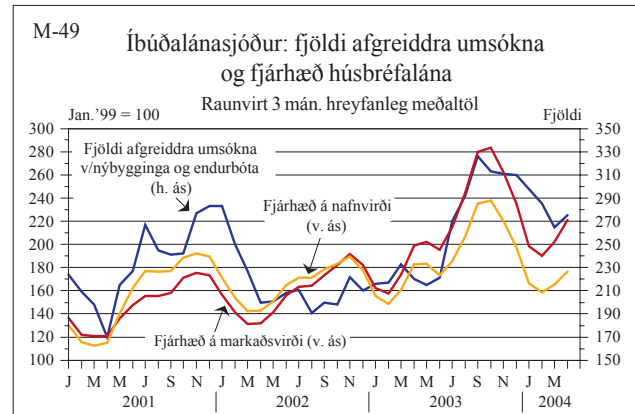
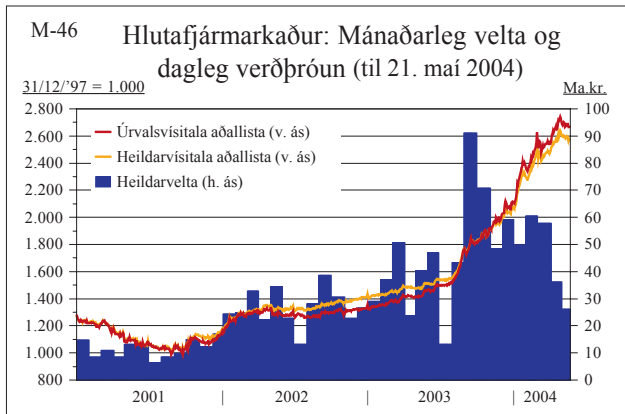
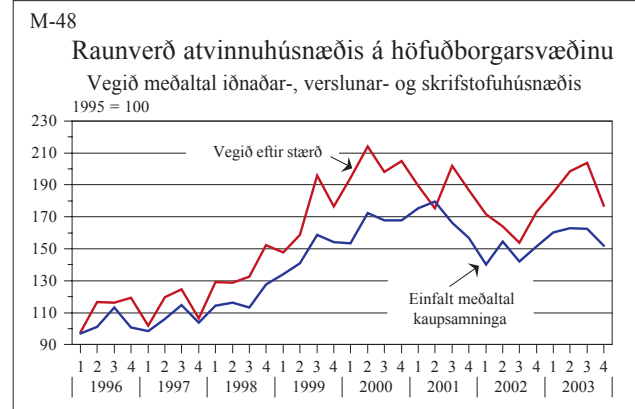

V Opnber fjármál

VI Eignamarkaðir

- Vísitala verðs íbúðarhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu í apríl 2004 hækkaði um 2,5% frá fyrra mánuði. Hækkun sl. 12 mánuði nam 13,4%.
- Verð hlutabréfa hefur verið tiltölulega stöðugt undanfarnar 8 vikur, eftir mikla hækkun á fyrstu 3 mánuðum ársins. Hinn 21. maí sl. hafði úrvalsvísitalan hækkað um tæplega 27% frá áramótum. Mest hækkuðu hlutabréf í hlutabréfasjóðum og fjármála-, trygginga- og samgöngufyrirtækjum.

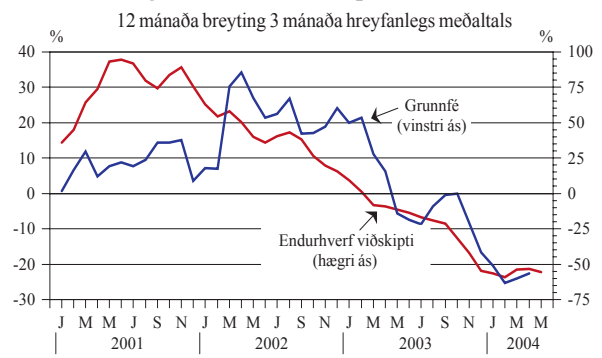

VII Fjármálamarkaðir

- Tilkynt var um hækkun stýrivaxta Seðlabanka úr 5,3% í 5,5% hinn 6. maí.
- Skammtíamavxtamunur við útlönd hefur aukist nokkuð það sem af er ári, þrátt fyrir hærri vexti erlendis. Munurinn var 3,5 prósentur hinn 21. maí en 3,35 fyrir hækkun stýrivaxta.
- Ávöxtunarkrafa ríkistryggðra skuldabréfa, bæði óverðtryggðra og verðtryggðra, hækkaði í kjölfar tilkynningar um hækkun stýrivaxta og var að meðaltali 0,1 - 0,4 prósentum hærri eftir 7. maí en vikurnar tvær þar á undan.

M-54

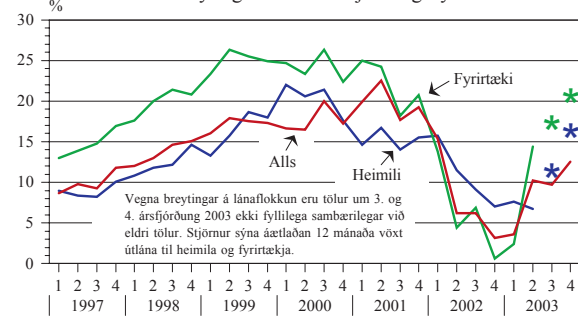
Grunnfé og endurhverf viðskipti við Seðlabankann

M-51

Útlánaaukning lánakerfisins

Breyting frá sama ársfjórðungi fyrra árs

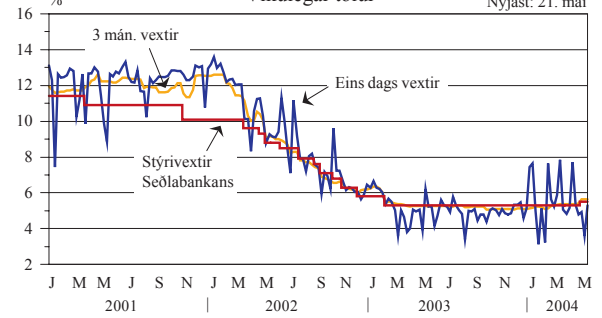

M-55

Stýrivextir SÍ og vextir á peningamarkaði

Vikulegar tölur

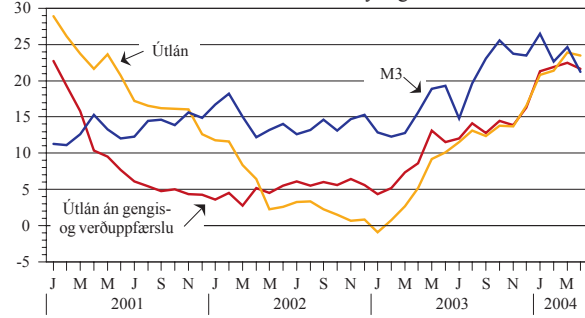
Nýjast: 21. maí

M-52

M3 og innlend útlán innlánsstofnana

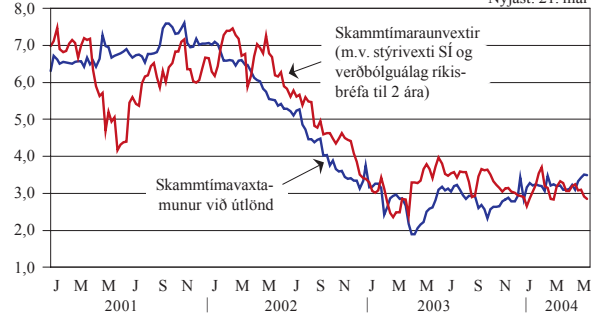
12 mánaða breyting

M-56

Skammtíamavextir og vaxtamunur við útlönd

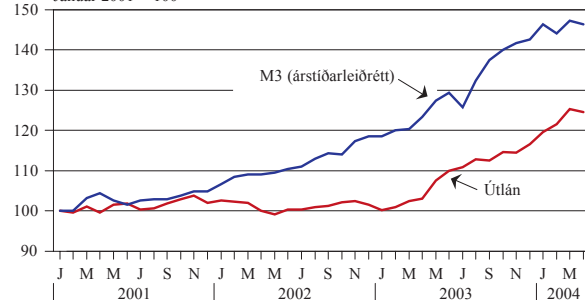
Nýjast: 21. maí

M-53

Raugildi M3 og innleindra útlána innlánsstofnana

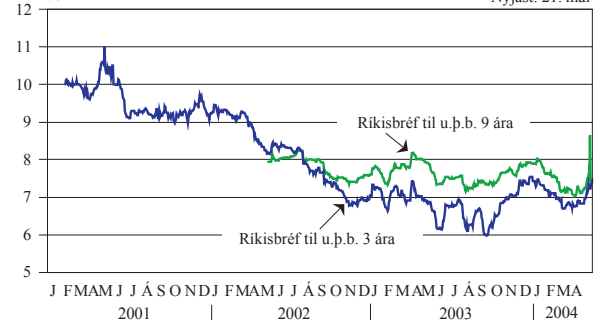
Janúar 2001 = 100

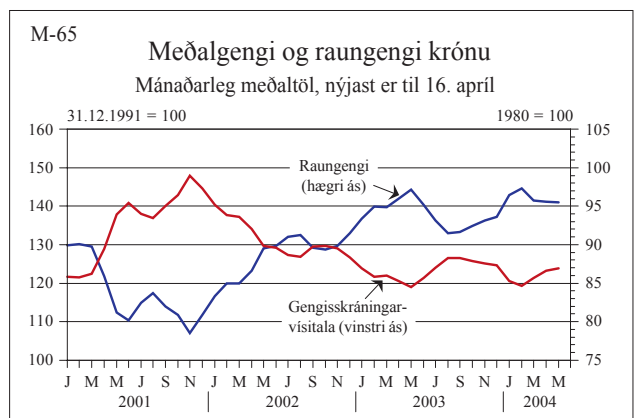
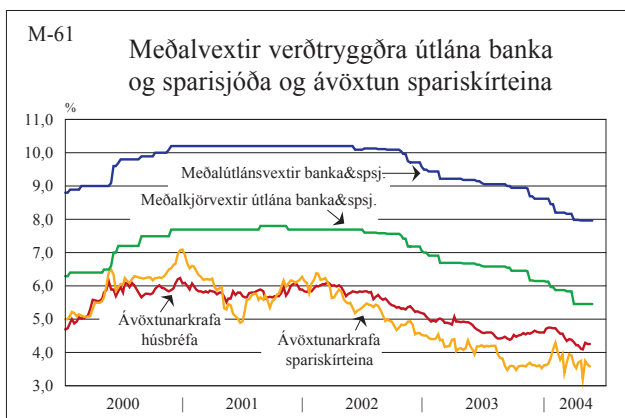
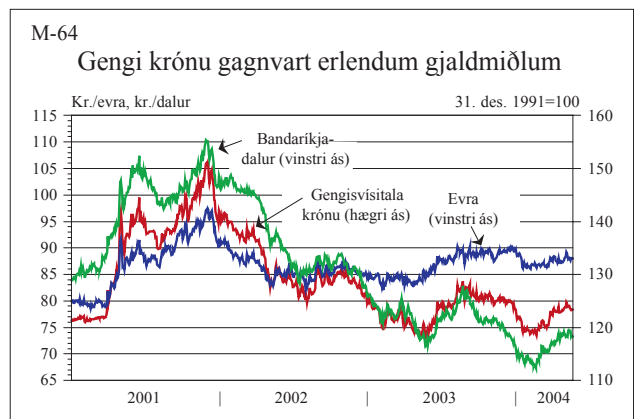
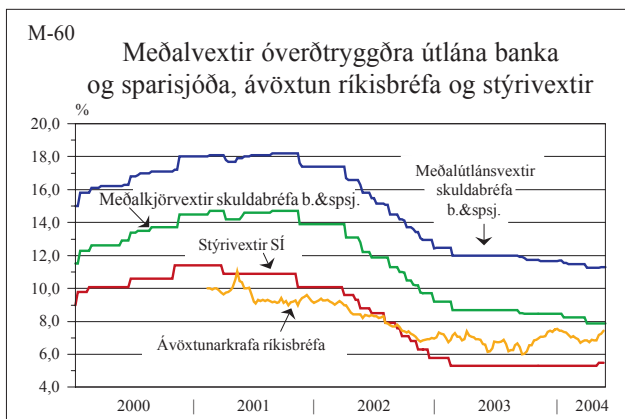
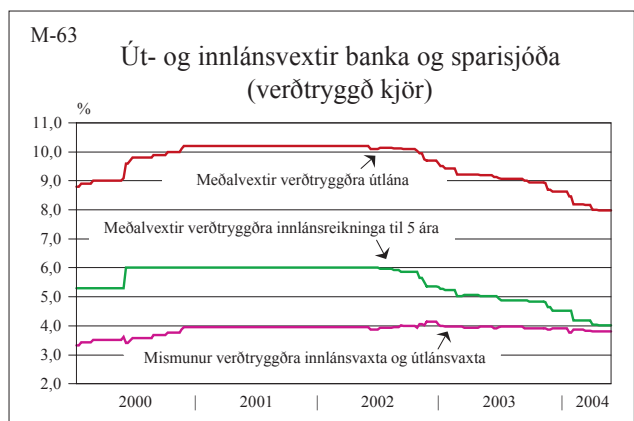
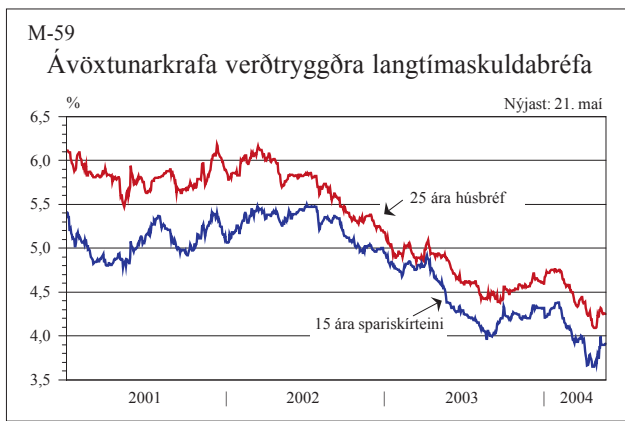
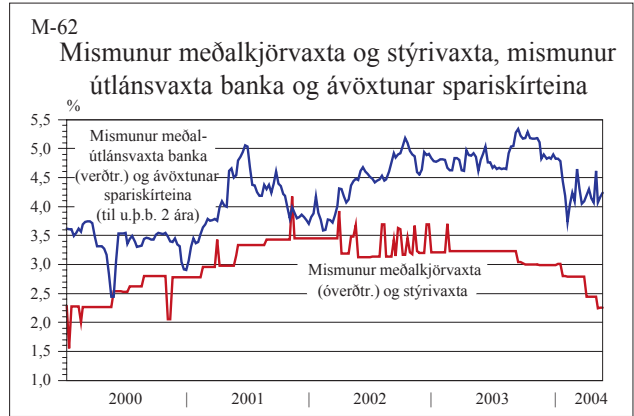
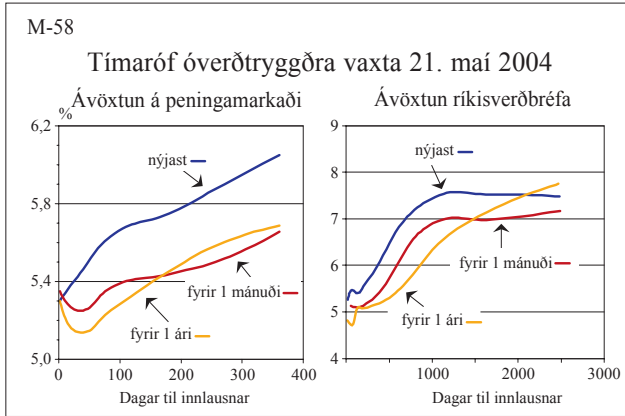
M-57

Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra skuldabréfa

Nýjast: 21. maí

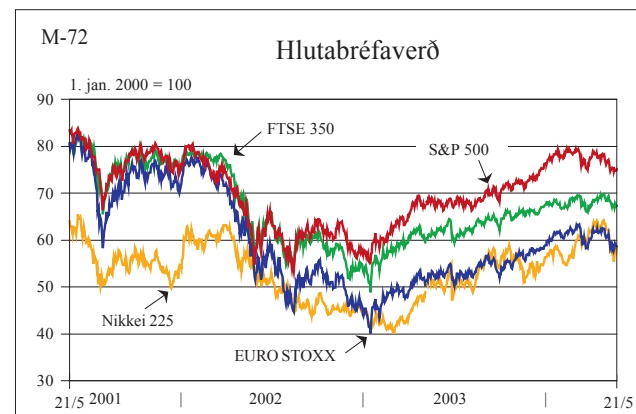
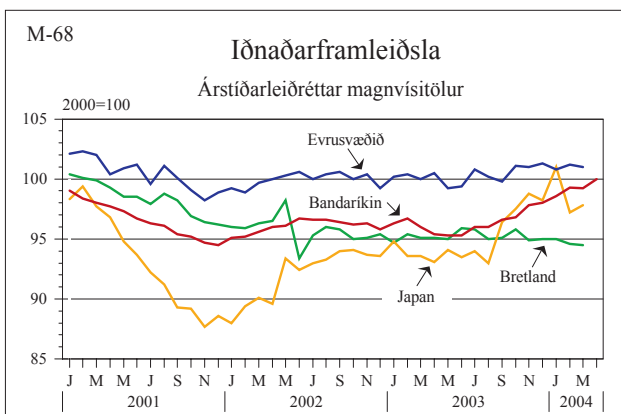
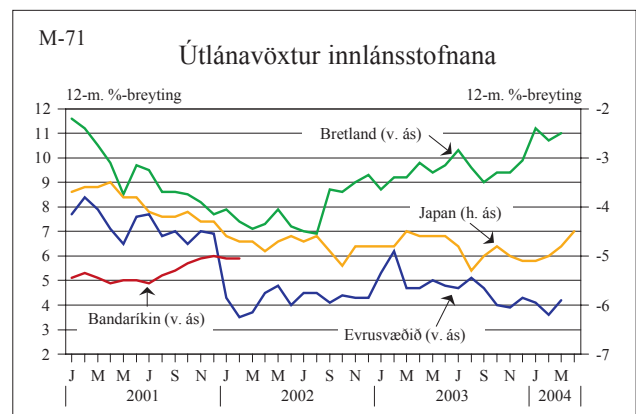
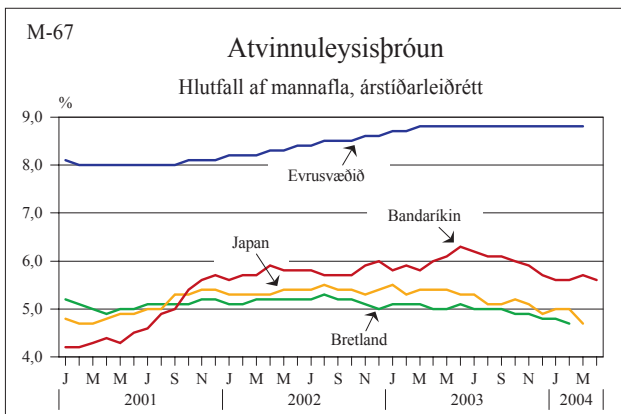
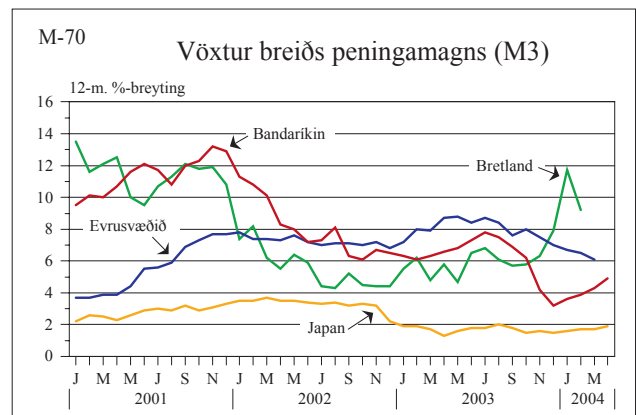
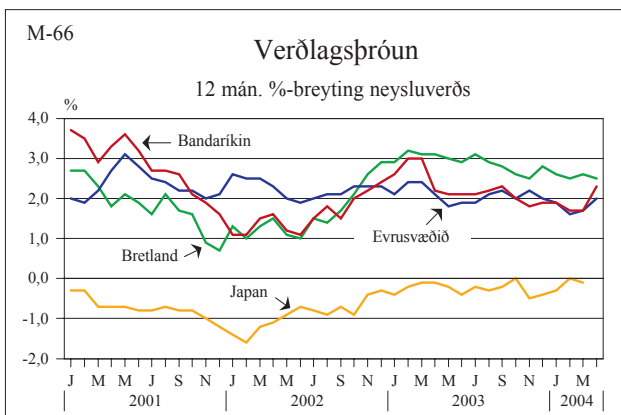
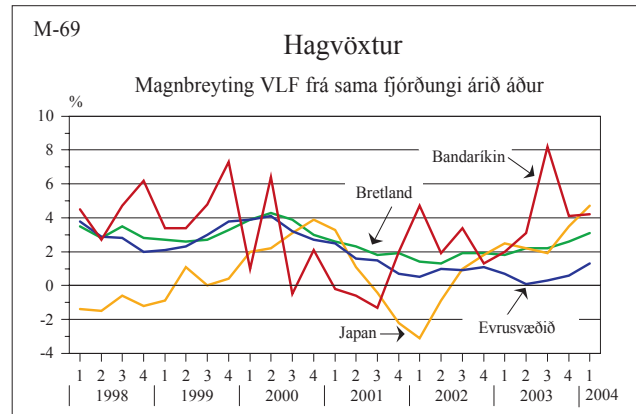

VII Fjármálamarkaðir

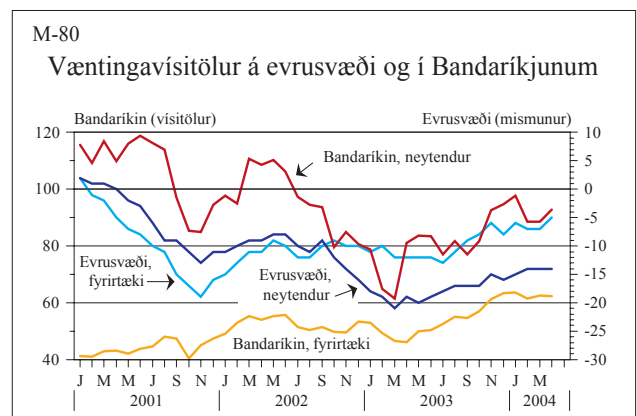
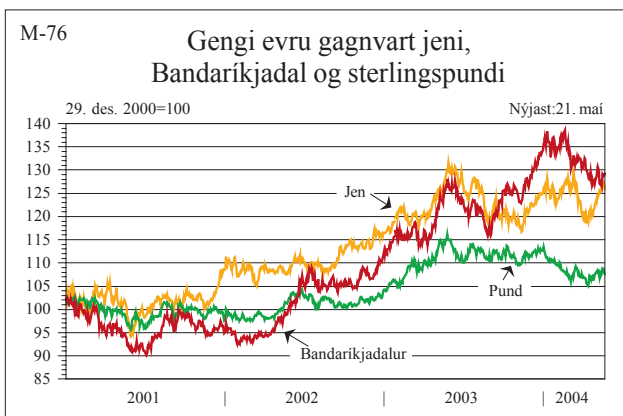
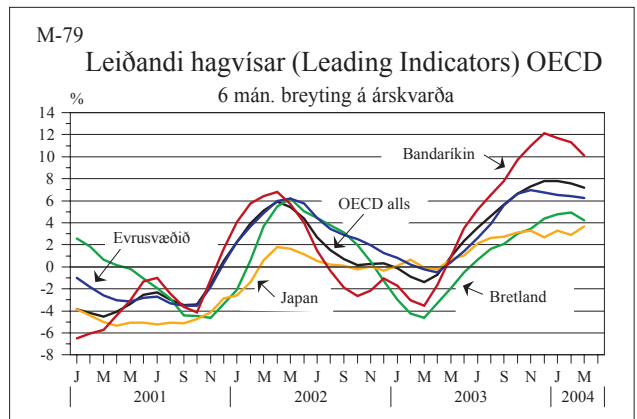
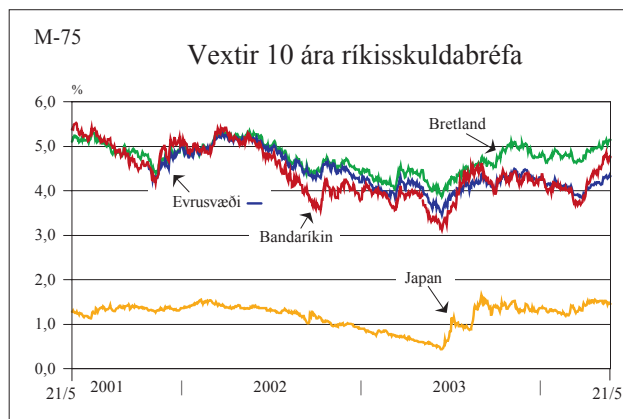
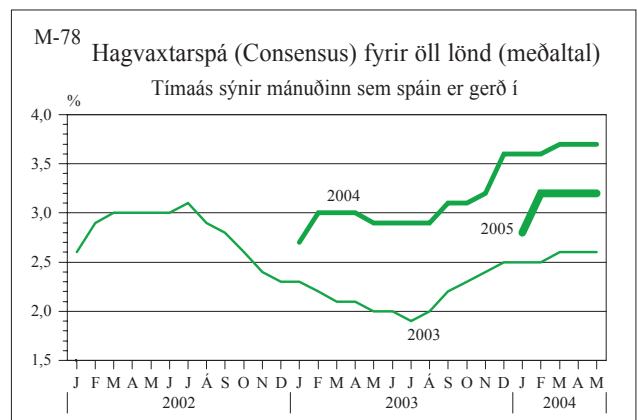
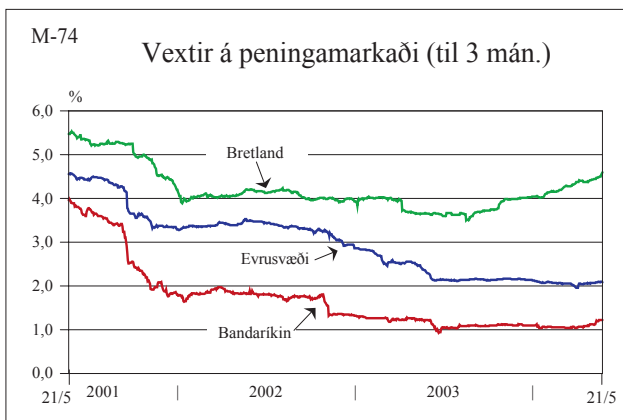
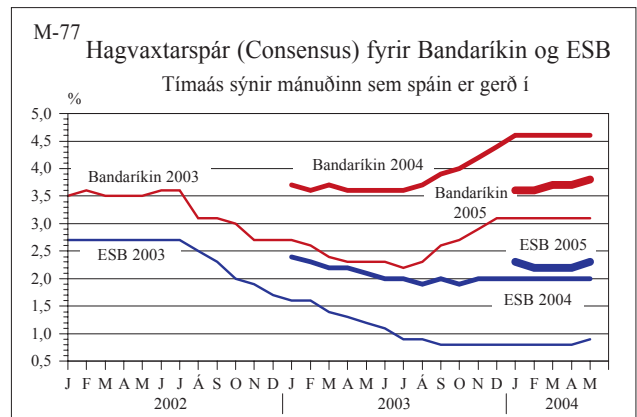
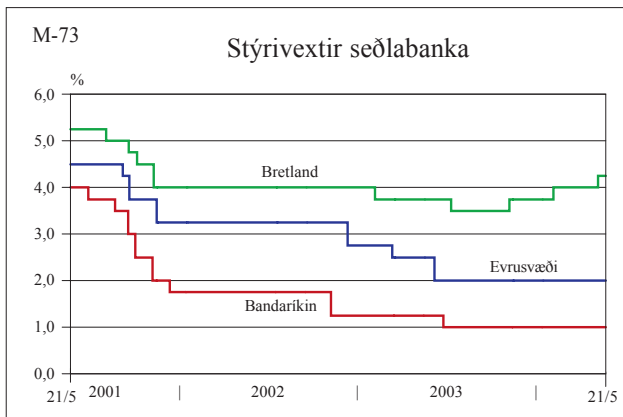

VIII Alþjóðleg efnahagsmál

- Í Þýskalandi jókst landsframleiðsla á fyrsta fjórðungi ársins um 0,4%, í Bretlandi 0,6% og 0,8% í Frakklandi.
- Á fyrsta fjórðungi ársins mældist hagvöxtur í Bandaríkjunum 4,2% á ársvarða (rúmlega 1% milli ársfjórðunga).
- Í Japan jókst landsframleiðsla á fyrsta fjórðungi ársins um 1,4% (4,7% frá fyrra ári).
- Verðbólga jókst víða í apríl, t.d. úr 1,7% í 2% á evrusvæðinu og 2,3% í Bandaríkjunum.
- Í Bandaríkjunum fjölgaði störfum um 288 þúsund í apríl eftir fjölgun um 377 þúsund í mars. Í Evrópu ríkir víða enn stöðnun í atvinnumálum.

VIII Alþjóðleg efnahagsmál

Skýringar við myndir í Hagvísum Seðlabanka Íslands

Mynd 1. Verðbólga (VNV og kjarnavísitölur)

Heimild: Hagstofa Íslands. 12 mánaða %-breyting vísitölu neysluverðs og kjarnavísitalna 1 og 2. Einnig er sýnt verðbólguþéttun Seðlabanka Íslands sem tekið var upp í mars 2001.

Mynd 2. Verðlagsþróun: vörur

Heimild: Hagstofa Íslands. Sýndar eru 12 mánaða %-breytingar vísitölu neysluverðs og tveggja undirliða hennar; innlendra vara án búvara og grænmetis og innfluttra vara án áfengis og tóbaks.

Mynd 3. Verðlagsþróun: húsnæði og þjónusta

Heimild: Hagstofa Íslands. Sýndar eru 12 mánaða %-breytingar vísitölu neysluverðs og þriggja undirliða hennar; húsnæðis, opinberrar þjónustu og annarrar þjónustu

Mynd 4. Verð innfluttrar vöru í vísitölu neysluverðs og vöruskiptavegin innflutningsgengisvísitala

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Verð á innfluttum vörum án áfengis og tóbaksverðs í vísitölu neysluverðs. Vísitala með meðaltal tímabilsins sem myndin sýnir sem grunnildi. Vöruskiptavegin innflutningsgengisvísitala, meðaltal mánaðar, mars 1997 = 100.

Mynd 5. Verðbólga á Íslandi og í viðskiptalöndunum

Heimildir: Hagstofa Íslands, Eurostat. Verðbólga á Íslandi og á EES-svæðinu miðað við 12 mánaða breytingu samræmdrar vísitölu neysluverðs (HICP). Verðbólga í viðskiptalöndunum er miðuð við 12 mánaða breytingu vísitölu neysluverðs í Bandaríkjunum, Japan og Sviss en 12 mánaða breytingu í samræmdrar vísitölu neysluverðs í öðrum viðskiptalöndum.

Mynd 6. Verðlagsþróun: matvara, dagvara og bensín

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Sýndar eru 12 mánaða %-breytingar í verðvísitölum þriggja undirflokka vísitölu neysluverðs; matvöru, dagvöru og bensíns.

Mynd 7. Verðbólguvæntingar

Heimild: Seðlabanki Íslands. Mælikvarðar á verðbólguvæntingar eru annars vegar verðbólguvæntingar almennings og fyrirtækja og hins vegar verðbólguálag ríkisskuldabréfa. Væntingar eru skv. könnunum sem Gallup gerir fyrir Seðlabankann. Á árunum 2000-2002 sá IBM (áður PriceWaterHouseCoopers) um kannanir á verðbólguvæntingum almennings. Spurt er hver verðbólgan muni verða næstu 12 mánuði. Verðbólguálag ríkisskuldabréfa til 2 og 3 ára er reiknað út frá ávöxtunarkröfu ríkisvixla, ríkisbréfa og spariskírteina. Búinir eru til ferlar fyrir ávöxtun m.v. tímalengd þar sem brúað (interpolerað) er á milli einstakra flokka óverðtryggðra bréfa og verðtryggðra. Verðbólguálagið er þá munurinn á ávöxtun ferlanna í tilteknum tímalengdum. Fram til 15. apríl 2003 er verðbólguálag sýnt sem hlutfall ávöxtunarkröfu ríkisbréfa og spariskírteina til svipaðrar tímalengdar. Tölur eru í mánaðarlok tímabilið janúar 2001 - júní 2003 og daglegar frá 1. júlí 2003.

Mynd 8. Ársfjórðungslegur hagvöxtur og þjóðarútgjöld

Heimild: Hagstofa Íslands. Magnbreyting vergrar landsframléiðslu og þjóðarútgjalda frá sama fjórðungi á fyrra ári.

Mynd 9. Ársfjórðungsleg neysla og fjárfesting

Heimild: Hagstofa Íslands. Magnbreyting einkaneyslu, samneyslu og fjárfestingar frá sama fjórðungi á fyrra ári.

Mynd 10. Ársfjórðungsleg utanríkisviðskipti

Heimild: Hagstofa Íslands. Magnbreyting útflutnings og innflutnings frá sama fjórðungi á fyrra ári.

Mynd 11. Velta samkvæmt virðisaukaskattskýrslum

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Sýndar eru tölur um heildarveltu og veltu innanlandsgreina. Tölur eru raunvirtar með vísitölu neysluverðs án bensíns og húsnæðis og árstíðarleiddar. Vísitölur, 1998=100.

Mynd 12. Dagvöruvelta

Heimild: Samtök verslunar og þjónustu (SVP). Vísitala veltu dagvöru í smásölu. Raunvirt með verðvísitölu dagvöru í neysluvöru-vísitölunni. Nóvember 2001=100. Vísitalan er reiknuð af IMG skv. upplýsingum sem berast beint frá fyrirtækjum og er miðað við að a.m.k. 80% fyrirtækja í greininni skili upplýsingum.

Mynd 13. Greiðslukortavelta

Heimild: Seðlabanki Íslands. Velta greiðslukorta (samanlögð velta debetkorta og kreditkorta) innanlands og erlendis. Staðvirt er með vísitölu neysluverðs (velta innanlands) og meðalgengisvísitölu (velta erlendis). Sýnd er breyting veltu frá fyrra ári í %, annars vegar í einum mánuði og hins vegar á tímabilinu frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar.

Mynd 14. Velta og afkoma skráðra atvinnufyrirtækja

Heimild: Seðlabanki Íslands. Sýnd er raunveltuaukning og eftirfarandi hlutföll af veltu: hagnaður fyrir afskriftir og fjármagnsliði, hagnaður eftir skatta og fjármagnsliði. Úrtak er parað við fyrra ár og notaðar fyrirliggjandi upplýsingar hverju sinni.

Mynd 15. Sementssala og nýskráningar bifreiða

Heimildir: Sementsverksmiðjan hf., Aalborg Portland Ísland hf., BM Vallá og Bílgreinasambandið. Samanlögð sementssala þriggja seljenda. Sementssala í hverjum mánuði er árstíðarleidd og sýnd sem vísitala, 1995=100. Tölur um nýskráningar bifreiða ná yfir bæði nýjar og notaðar bifreiðir, alla flokka (fólks-, hópferða-, vöru- og sendibifreiðir). Reiknað er þriggja mánaða meðaltal og sýnd 12 mánaða breyting þess.

Mynd 16. Raforkusala

Heimild: Orkustofnun. Almenn raforkunotkun (þ.e. án notkunar stóriðju), án notkunar Landsvirkjunar. Árstíðarleiddréttar, mánaðarlegar tölur.

Mynd 17. Samningsverð í útboðum og hlutfall samningsverðs og kostnaðaráætlana

Heimildir: Framkvæmdasýsla ríkisins, Innkaupastofnun Reykjavíkur og Vegagerð ríkisins. Miðað er við ársfjórðungslegt, vegið meðaltal samninga. Sýnd er fjárhæð samninga og hlutfall samningsverðs og kostnaðaráætlana.

Mynd 18. Væntingavísitölur Gallup

Heimild: Gallup. Væntingavísitala Gallup ásamt vísitölum um mat á núverandi ástandi og væntingar til 6 mánaða.

Mynd 19. Ársfjórðungslegur viðskiptajöfnuður

Heimildir: Seðlabanki og Hagstofa Íslands. Viðskiptajöfnuður sýndur sem hlutfall af (i) vergri landsframleiðslu og (ii) útflutningi vöru og þjónustu í sama ársfjórðungi.

Mynd 20. Vöruskiptajöfnuður sem hlutfall af vöruútflutningi

Heimild: Hagstofa Íslands. Hreyfanlegt 12 mánaða hlutfall.

Mynd 21. Vöruinnflutningur og vöruútflutningur

Heimild: Hagstofa Íslands. Innflutningur eða útflutningur síðustu 12 mánaða sem hlutfall af 12 mánuðum þar á undan.

Mynd 22. Vöruútflutningur eftir vöruflokkum

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Sýnt er útflutningsverðmæti 3 flokka útflutningsvara (sjávarafurðir, ál og kísiljárn og iðnaðarvörur), reiknað á föstu gengi. Vísitala, janúar 2000=100.

Mynd 23. Vöruútflutningur

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Verðmæti vöruútflutnings, reiknað á föstu gengi m.v. útflutningsvegna meðalgengisvísitölu. Sýnt er 3 mánaða hreyfanlegt meðaltal, fyrir heildarvöruútflutning og vöruútflutning að undanskildum skipum og flugvélum.

Mynd 24. Árstíðarleiddréttur vöruinnflutningur

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Hreyfanlegt 3 mánaða meðaltal vöruinnflutnings er árstíðarleiddrétt. Sett á fast verð og gengi með vísitölu erlends verðlags og meðalgengisvísitölu m.v. innflutning. Vísitala erlends verðlags er fengin með því að veга saman með gengisvögginni vísitölur verðlags í helstu viðskiptalöndum.

Mynd 25. Verð- og magnþróun í vöruviðskiptum

Heimild: Hagstofa Íslands. Verð og magnþróun innflutnings og útflutnings. Almennur innflutningur jafngildir heildarvöruinnflutningi að frátöldum skipum flugvélum og ýmsum vörum (afgangslíður). Almennur útflutningur jafngildir heildarvöruútflutningi að frádregnum skipum, flugvélum og ýmsum vörum (afgangslíður).

Mynd 26. Þjónustujöfnuður

Heimild: Seðlabanki Íslands. Sýnd er breyting verðmætis útfluttrar og innfluttrar þjónustu frá sama fjórðungi fyrra árs, reiknað á föstu gengi.

Mynd 27. Undirþættir viðskiptajafnaðar

Heimild: Seðlabanki Íslands. Viðskiptajöfnuður í hverjum ársfjórðungi í ma.kr., skipt eftir helstu undirþáttum (vöruskiptajöfnuður, þjónustujöfnuður og þáttatekjujöfnuður.) Rekstrarframlög eru talin með þáttatekjum.

Mynd 28. Mánaðarlegar aflatölur

Heimild: Hagstofan. Mánaðarlegt aflamagn (í tonnum) botnfisks, uppsjávarfisks og annarra tegunda.

Mynd 29. Afli og útflutningsverðmæti sjávarafurða

Heimild: Hagstofan. Afli íslenskra skipa á heimamíðum og fjarmíðum. Sýnt er aflamagn eftir helstu flokkum, uppsafnað frá ársbyrjun til loka næstliðins mánaðar. Verðmæti útfluttra sjávarafurða eru f.o.b.-tölur á nafnvirði, frá áramótum, en ná oftast mánuði styttra fram en tölur um aflamagn.

Mynd 30. Verð á sjávarafurðum og áli

Heimildir: Hagstofa Íslands og London Metal Exchange (LME). Verð sjávarafurða mælt í íslenskum krónum er reiknað á Hagstofu Íslands. Það er umreiknað yfir í erlendan gjaldmiðil með því að deila með vöruskiptavog m.v. útflutning. Verð áls frá LME. Sýnd eru mánaðarleg meðaltöl og auk þess nýjasta álverð. Ekki er árstíðarleiddrétt.

Mynd 31. Olíu- og bensínverð

Heimild: Bloomberg. Hraóla, bensín og IPE, framvirkt verð. Sýnd eru mánaðarleg meðaltöl, seinustu dagverð og framvirkt verð næstu fjögurra ársfjórðunga.

Mynd 32. Hrávöruverð á heimsmarkaði

Heimild: EcoWin/IMF. Mánaðarlegar tölur. Hrávöruverð án eldsneytis, verð á grunnmálum og verðlag matvæla.

Mynd 33. Ársfjórðungslegt raungengi

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungslegar tölur. Raungengi miðað við hlutfallslegt neysluverð annars vegar og hlutfallsleg laun hins vegar.

Mynd 34. Atvinnuleysi

Heimildir: Vinnumálastofnun, Seðlabanki Íslands. Mánaðarlegar tölur. Skráð atvinnuleysi sem hlutfall af mannafla, mælt og árstíðarleiðrétt. Skráð atvinnuleysi er meðalfjöldi einstaklinga sem skráðir eru á atvinnumiðlunum á öllu landinu, sem hlutfall af áætluðum mannafla á vinnumarkaði í hverjum mánuði.

Mynd 35. Atvinnuleyfi og störf í boði

Heimild: Vinnumálastofnun. 3ja mánaða hreyfanleg meðaltöl. Heildarfjöldi útgefna atvinnuleyfa er sýndur og einnig fjöldi nýrra leyfa (og leyfa vegna nýs vinnustaðar). Framboð á lausum störfum hjá vinnumiðlunum í lok hvers mánaðar.

Mynd 36. Fjöldi starfandi

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Frá 2003 er byggt á upplýsingum úr ársfjórðungslegri vinnumarkaðsrannsókn Hagstofu. Fram til ársins 2003 var byggt á upplýsingum úr staðgreiðslugögnum. Niðurstöður frá og með janúar 2003 eru því ekki fyllilega sambærilegar við fyrri niðurstöður.

Mynd 37. Vinnumagn og meðalvinnutími á viku

Heimild: Hagstofa Íslands. Byggt er á upplýsingum úr vinnumarkaðsrannsókn Hagstofu. Fram til ársins 2003 náði vinnumarkaðsrannsóknin einungis til sinnar hvorrar vikunnar í apríl og nóvember en frá og með janúar 2003 er rannsóknin samfelld, hverju ársfjórðungsúrtaki skipt jafnt á 13 vikur og niðurstöður birtar ársfjórðungslega. Niðurstöður frá og með janúar 2003 eru því ekki fyllilega sambærilegar við fyrri niðurstöður.

Mynd 38. Atvinnuleysi skv. könnun Hagstofu

Heimild: Hagstofa Íslands. Byggt er á upplýsingum úr vinnumarkaðsrannsókn Hagstofu. Fram til ársins 2003 náði vinnumarkaðsrannsóknin einungis til sinnar hvorrar vikunnar í apríl og nóvember en frá og með janúar 2003 er rannsóknin samfelld, hverju ársfjórðungsúrtaki skipt jafnt á 13 vikur og niðurstöður birtar ársfjórðungslega. Niðurstöður frá og með janúar 2003 eru því ekki fyllilega sambærilegar við fyrri niðurstöður.

Mynd 39. Launavísitala og kaupmáttur launa

Heimild: Hagstofa Íslands. 12 mánaða breyting launavísitölnnar, tímabil miðast við útreikningstíma. Kaupmáttur sem launavísitala staðvirt með vísitölu neysluverðs.

Mynd 40. Laun á almennum markaði, hjá opinberum starfsmönnum og launaskrið

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungslegar tölur. Laun á almennum markaði og laun hjá opinberum starfsmönnum og bankamönnum eru undirliðir launavísitölnnar. Tímabil miðast við útreikningstíma vísitölnnar. Launaskrið er hækkun launa á almennum markaði samkvæmt launavísitölu umfram mat hagfræðisviðs á hækkun vegna kjarasamninga. Myndin sýnir launaskrið yfir sl. 4 ársfjórðunga.

Mynd 41. Tekjuafgangur og hreinn lánsfjárafgangur ríkissjóðs

Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins og Seðlabanki Íslands. Tekjuafgangur frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar, sýndur sem hlutfall af tekjum. Lánsfjárafgangur frá ársbyrjun sem hlutfall af tekjum. Lánsfjárafgangur er tekjuafgangur að viðbættu innstreymi afborgana af veittum lánum umfram ný lán, hækkun viðskiptaskulda umfram viðskipta eignir og innstreymi vegna eignasölu að frá-dregnu ústreymi vegna hlutafjárkaupa og eiginfjárfrelaga. Ef lánsfjárafgangur er jákvæður er tækifæri til að greiða niður skuldir.

Mynd 42. Tekjur og gjöld ríkissjóðs

Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins og Seðlabanki Íslands. Sýnd er hlutfallsleg breyting tekna og gjalda ríkissjóðs á milli ára, miðað við uppsafnaðar tölur frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar. Óreglulegum liðum er sleppt til að gera tölur samanburðarhæfar milli ára.

Mynd 43. Tekjur ríkissjóðs án eignasölu og gjöld ríkissjóðs án vaxta

Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins. Tekjur ríkissjóðs án eignasölu og gjöld ríkissjóðs án vaxta. 12 mánaða raunbreyting milli 4ra mánaða hlaupandi meðaltala miðað við vísitölu neysluverðs.

Mynd 44. Dróun skatttekna ríkissjóðs

Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins og Seðlabanki Íslands. Þrír flokkar skatttekna; tekjuskattur einstaklinga og tryggingagjöld, virðisaukaskattur og gjöld tengd innflutningi og áfengi. 12 mánaða raunbreyting milli 4ra mánaða hlaupandi meðaltala, miðað við vísitölu neysluverðs.

Mynd 45. Þróun ríkisútgjalda

Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins og Seðlabanki Íslands. Þrjú tegundaflokkar útgjalda ríkis; Rekstarútgjöld, tilfærslur og fjárfesting; þá vantar á viðhald og vaxtagjöld. Áður voru birt útgjöld vegna helstu málefnaflokka. 12 mánaða raunbreyting milli 4ra mánaða hlaupandi meðaltala miðað við vísitölu neysluverðs.

Mynd 46. Hlutaþjárfærsla: Mánaðarleg velta og dagleg verðþróun

Heimild: Kauphöll Íslands. Sýnd er mánaðarleg heildarvelta skráðra hlutabréfa (á þingi og utan þings, Tilboðsmarkaður meðtalinn) og dagleg gildi úrvals vísitölu og þingvísitölu aðallista. Nýjasta talan um veltu er velta yfirstandandi mánaðar til og með föstudegi fyrir útgáfu Hagvísu.

Mynd 47. Fasteignaverð: Íbúðaverð á höfuðborgarsvæði

Heimildir: Fasteignamat ríkisins og Hagstofa Íslands. Núvirt fermetraverð (staðgreiðsluverð) íbúðarhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu miðað við nýja vísitölu Fasteignamats ríkisins (fyrst birt í maí 2004). Sýnd er vísitala raunverðs og 12 mánaða breyting nafnverðs. Mánaðargildin eru hreyfanleg þriggja mánaða meðaltöl.

Mynd 48. Raunverð atvinnuhúsnæðis á höfuðborgarsvæði

Heimildir: Fasteignamat ríkisins, Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungstölur. Vegið meðaltal iðnaðar, verslunar og skrifstofuhúsnæðis, 1995=100. Sýnt er bæði einfalt meðaltal samninga og vegið eftir stærð húsnæðis.

Mynd 49. Íbúðalánasjóður: afgreidd húsbref og afgreiddar umsóknir vegna nýbygginga og endurbóta

Heimildir: Íbúðalánasjóður og Fasteignamat ríkisins. 3ja mánaða hreyfanleg meðaltöl. Tölur Íbúðalánasjóðs um afgreidd húsbref á nafnverði og markaðsvirði í hverjum mánuði eru staðvirkar með vísitölu fermetraverðs íbúðarhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu. Fjöldi afgreiddra húsbrefalána til nýbygginga einstaklinga og byggingaraðila og til endurbóta.

Mynd 50. Verð veiðiheimilda í þorski

Heimildir: LÍÚ og Kvótáþing. Sýnt er meðalverð hvers mánaðar á aflahlutdeild (varanlegur kvóti) og aflamarki (leigukvóti eða skammtímakvóti) í þorski.

Mynd 51. Útlánaaukning lánakerfisins

Heimild: Seðlabanki Íslands. Breyting frá sama ársfjórðungi síðasta árs. Útlán til heimila, fyrirtækja og útlán alls.

Mynd 52. M3 og innlend útlán innlánsstofnana

Heimild: Seðlabanki Íslands. 12 mánaða %-breytingar á mánaðarlokatölum. Útlánaþróun er einnig sýnd leiðrétt fyrir áætluðum áhrifum verðlags- og gengisbreytinga á stofn verðtryggðra og gengistryggðra lána. Við útreikning á breytingum milli ára er leiðrétt fyrir innkomu Kaupþings banka og Glitnis í reikninga innlánsstofnana með því að bæta útlánum þeirra við útlán innlánsstofnana á fyrra tímabilinu.

Mynd 53. Raungildi M3 og innlendra útlána innlánsstofnana

Heimild: Seðlabanki Íslands. Staða í lok hvers mánaðar er færð til fasts verðs með vísitölu neysluverðs. M3 er árstíðarleiðrétt. Janúar 2001=100.

Mynd 54. Grunnfé og endurhverf viðskipti við Seðlabankann

Heimild: Seðlabanki Íslands. Grunnfé Seðlabankans og staða endurhverfra viðskipta lánastofnana við Seðlabankann. Sýnd er 12 mánaða breyting 3 mánaða meðaltala.

Mynd 55. Stýrivextir Seðlabanka Íslands og vextir á peningamarkaði

Heimild: Seðlabanki Íslands. Vikulegar tölur um ávöxtun í endurhverfum verðbréfasamningum Seðlabankans við lánastofnanir og ávöxtun á peningamarkaði á skuldbindingum til 1 dags og 3 mánaða.

Mynd 56. Skammtíma vextir og vaxtamunur við útlönd

Heimild: Seðlabanki Íslands. Munur 3 mánaða ríkisvixlavaxta á Íslandi og í viðskiptalöndunum. Skammtímarauðvextir eru reiknaðir sem vextir í endurhverfum verðbréfa kaupum Seðlabankans leiðréttir fyrir reiknuðu verðbólguálagi ríkisbréfa til 2 ára. Fram til 15. apríl 2003 var verðbólguálagið metið sem munur á ávöxtunarkröfu óverðtryggðra ríkisbréfa og verðtryggðra spariskírteina. Frá og með júlí 2002 var miðað við flokkana RIKB 07 0209 og RIKS 05 0410 en þar áður var miðað við flokkana RIKB 03 1010 og RIKS 03 0210. Vikulegar tölur.

Mynd 57. Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra skuldabréfa

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ávöxtun ríkisbréfa miðað við hagstæðasta kaupsboð í flokkana RIKB 03 1010, RIKB 07 0209 og RIKB 13 0517. Daglegar tölur.

Mynd 58. Tímaróf óverðtryggðra vaxta

Heimild: Seðlabanki Íslands. Myndin vinstra megin sýnir REIBOR-vexti á lánum til mislangs tíma. Myndin hægra megin sýnir vexti í kaupsboðum á ríkisvixlum og ríkisbréfum.

Mynd 59. Ávöxtunarkrafa verðtryggðra langtímaskuldabréfa

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ávöxtun miðað við hagstæðasta kaupþilboð viðskiptavaka í 15 ára spariskírteini og húsbréf. Sýndir eru flokkarnir RS15 1001 og IBH26 0315. Daglegar tölur.

Mynd 60. Meðalvextir óverðtryggðra útlána banka og sparisjóða, ávöxtun ríkisbréfa og stýrivextir

Heimild: Seðlabanki Íslands. Meðalvextir og meðalkjörvextir á óverðtryggðum skuldabréfalánum banka og sparisjóða, ávöxtunarkrafa ríkisbréfa til um 3 ára (flokkur RIKB 07 0209) og vextir í endurhverfum verðbréfakaupum Seðlabankans.

Mynd 61. Meðalvextir verðtryggðra útlána banka og sparisjóða og ávöxtun spariskírteina

Heimild: Seðlabanki Íslands. Meðalvextir og meðalkjörvextir á verðtryggðum skuldabréfalánum banka og sparisjóða og ávöxtunarkrafa húsbréfa (flokkur IBH 26 0315) og spariskírteina (flokkur RIKS 05 0410).

Mynd 62. Mismunur meðalkjörvaxta og stýrivaxta, mismunur útlánsvaxta banka og ávöxtunar spariskírteina

Heimild: Seðlabanki Íslands. Mismunur verðtryggðra meðalútlánsvaxta banka og sparisjóða og ávöxtunarkröfu spariskírteina til um 2 ára (flokkur RIKS 05 0410) (þessar raðir eru sýndar í mynd 61). Mismunur óverðtryggðra meðalkjörvaxta banka og sparisjóða og vaxta í endurhverfum verðbréfakaupum Seðlabankans.

Mynd 63. Út- og innlánsvextir banka og sparisjóða (verðtryggð kjör)

Heimild: Seðlabanki Íslands. Vegið meðaltal meðalvaxta óverðtryggðra skuldabréfalána og vegið meðaltal innlánsvaxta á verðtryggðum reikningum bundnum í 60 mánuði hjá bönkum og sparisjóðum.

Mynd 64. Gengi krónu gagnvart evru og Bandaríkjadal og gengisskráningarvísitala krónu

Heimild: Seðlabanki Íslands. Gengi evru og Bandaríkjadals gagnvart krónu miðað við skráð opinbert viðmiðunargengi Seðlabanka Íslands og gengisskráningarvísitala krónunnar. Daglegar tölur.

Mynd 65. Meðalgengi og raungengi krónu

Heimild: Seðlabanki Íslands. Raungengi krónu, mánaðarlegar tölur miðað við hlutfallslegt neysliverð. Gengisskráningarvísitala íslensku krónunnar, mánaðarleg meðaltöl. Nýjasta gildi gengisskráningarvísitölu er meðaltal þeirra daga sem liðnir eru í mánuðinum til og með föstudegi fyrir útgáfu Hagvísu.

Mynd 66. Verðlagsþróun erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar 12 mánaða breyting neysliverðs í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 67. Atvinnuleysisþróun erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiddrétt atvinnuleysi (fjöldi atvinnulausra sem hlutfall af mannafla) í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 68. Iðnaðarframleiðsla erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiddrétt iðnaðarframleiðsla sem vísitala (2000=100) í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 69. Hagvöxtur erlendis

Heimild: EcoWin. Ársfjórðungslegar tölur. Magnbreyting vergrar landsframleiðslu frá sama fjórðung á fyrra ári í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 70. Vöxtur breiðs peningamagns erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Peningamagn skilgreint sem M3 eða því sem næst.

Mynd 71. Útlánávöxtur innlánsstofnana erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Útlán án markaðsverðbréfa. Tölur fyrir Bretland eru aðeins útlán til einkageira.

Mynd 72. Hlutabréfaverð erlendis

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur. Sýndar eru breiðar hlutabréfavitölur; S&P 500 í Bandaríkjunum, EURO STOXX Index á evrusvæðinu, FTSE 350 í Bretlandi og Nikkei 225 í Japan. Vísitölurnar eru allar settar á 100 í ársbyrjun 2000.

Mynd 73. Stýrivextir seðlabanka erlendis

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur um stýrivextir Seðlabanka í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu og í Bretlandi.

Mynd 74. Vextir á peningamarkaði erlendis

Heimildir: EcoWin. Daglegar tölur um vexti á peningamarkaði til 3 mánaða í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu og í Bretlandi.

Mynd 75. Vextir 10 ára ríkisskuldabréfa erlendis

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur. Vextir 10 ára ríkisskuldabréfa í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Japan og Bretlandi.

Mynd 76. Gengi evru gagnvart jeni, Bandaríkjadal og bresku pundi

Heimild: Seðlabanki Íslands. Daglegar vísitölur. Krossgengi m.v. íslenska krónu. Vísitölurnar eru settar á 100 29. desember 2000.

Mynd 77. Hagvaxtarspár fyrir Bandaríkin og ESB

Heimild: Concensus Forecasts. Spá um árlegan raunvöxt vergrar landsframleiðslu í Bandaríkjunum og í Evrópusambandinu. Byggt á mánaðarlegum spám 240 stofnana víðsvegar um heim sem vegnar eru saman. Sýndar eru spár fyrir næstliðið ár, yfirstandandi ár og næsta ár, og er einn ferill fyrir hvert ár.

Mynd 78. Hagvaxtarspár fyrir öll lönd (meðaltal)

Heimild: Concensus Forecasts. Spá um árlegan raunvöxt vergrar landsframleiðslu að meðaltali í þeim löndum sem Consensus Forecasts birtir spár fyrir. Byggt á mánaðarlegum spám 240 stofnana víðsvegar um heim sem vegnar eru saman. Sýndar eru spár fyrir næstliðið ár, yfirstandandi ár og næsta ár, og er einn ferill fyrir hvert ár.

Mynd 79. Leiðandi hagvísar (Leading Indicators) OECD

Heimildir: EcoWin, OECD. 6 mánaða breyting á árskvörða. OECD, Bandaríkin, evrusvæðið, Bretland og Japan. Leiðandi hagvísar OECD eru samsettir og byggjast á breiðu safni annarra hagvísar.

Mynd 80. Væntingavísitölur á evrusvæðinu og í Bandaríkjunum

Heimildir: EcoWin, European Commission, The Conference Board í Bandaríkjunum og Institute for Supply Management (ISM Report on Business) í Bandaríkjunum. Sýndar eru væntingavísitölur fyrir neytendur og fyrirtæki.